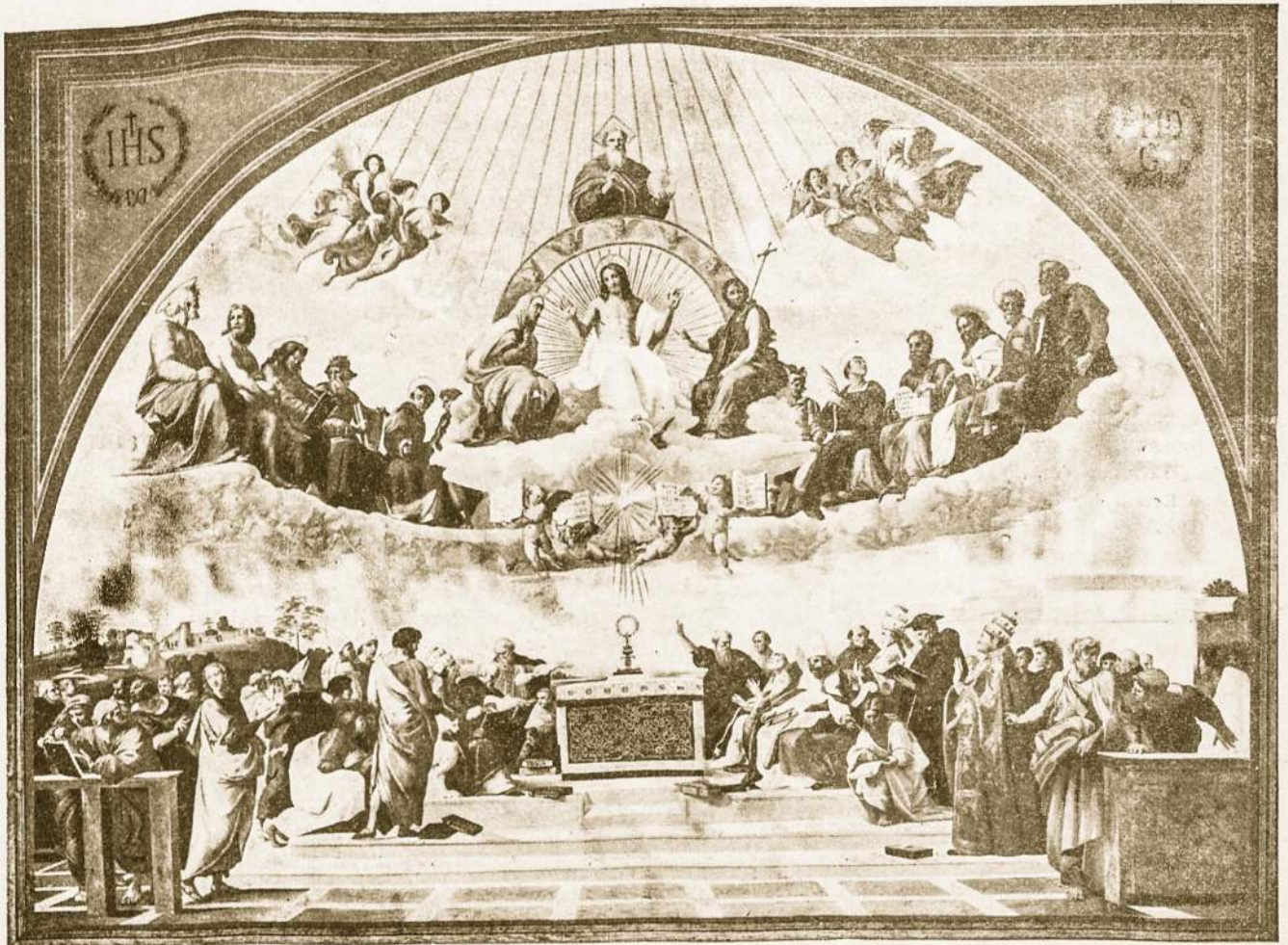

EL TIEMPO Laiikas

BIRŽELIS — JUNIO 1949 — II. M. Nr. 6 (10)

GINČAS APIE ŠVČ. SAKRAMENTĄ

Tai pirmasis didžiulis freskas, kurį garsusis Raffaellis nupiešė Antspaudų Salės sienoje Vatikane. Jame vaizduojama Eucharistijos paslaptis, kurią išpažįsta dangus ir žemė. Nuostabiai kilniu ir giliu gyvenimu dvelkia dangiškosios ir žemiškosios grupės.

"LAIKO" GARBĖS LEIDĖJAI

Jonas Aukštikalnis, Emilija ir Antanas Braziai, Emilija Čekanauskienė, Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai, Konstancija Deveikienė, Bronius Eidukonis, Juozas Musteikis, inž. Jonas Ramanauskas, Pranas Ramanauskas, Paulina ir Vladas Urbiečiai.

JONAS AUKŠTIKALNIS yra šito "LAIKO" numerio Garbės Leidėjas. Gimęs ir augęs šiaurės Lietuvoje, Vabalninko valsčiuje, p. J. Aukštikalnis jau 1926 m. atsikėlė į Argentina, kur vedė iš to paties krašto kilusią, dviem metais vėliau į Buenos Aires atvykusią lietuvaite Praną Kriovaitę, Ponios Stėfos Eidukonienės-Kriovaitės seserį. P. J. Aukštikalnis buvo pirmasis lietuvis, kuris ėmėsi kėdžių gamybos ir praskynė kelią kitiems mūsų tautiečiams i šitą dėkingą pramonės sritį. Jau 1930 m. p. J. Aukštikalnis dirbo kėdžių fabrike kaip mašinistas, o sekančiais 1931 m. pats įsisteigė nuosavą kėdžių fabriką, kurį per eilę metų sėkmingai vedė drauge su savo giminaičiu socijūm p. B. Eidukoniu. Šiandien p. J. Aukštikalnis turi savo nuosavą dviejų aukštų elektrinį kėdžių fabriką "LIT" Posadas gatvėje nr. 23, Avellanedoje. Ten pat stovi ir jo moderniskai įrengtas gyvenamas namas su garažu, puikiais baldais ir kitais naujaisiais įrengimais. Toje pačioje gatvėje, priešais gyvenamą namą, p. Aukštikalnis stato naują didelį namą. P-lė Benita Aukštikalnytė dėsto anglų kalbos pamokas profesinėje mokykloje, vadinamoje "Escuela Profesional y de Oficinas Mixta No. 2", esančioje Comodoro Rivadavia gatvėje nr. 4546. Jauniausias pp. Aukštikalnių šeimos narys — Jonukas Eduardas eina aštuntuosius metus ir lanko antrąjį pradžios mokyklos skyrių. Su malonumu tenka pabrėžti, kad pp. Aukštikalniai yra šviesi ir giliai susipratusi lietuviška šeima, kurios visi nariai tarp savęs gražiai kalba lietuviškai ir uoliai dalyvauja visuomeniniame bei kultūriniame mūsų kolonijoje gyvenime.

Reikšdama širdingą lietuvišką padėką, "LAIKO" Redakcija ir Administracija šia malonia proga sveikina savo naująjį Garbės Leidėją ir linki jam būti mūsų kolonijai tikro lietuviško susipratimo ir visokeriopos pažangos pavyzdžiu.

Vyčio žodis

KADA IR KAIP ATSIRADO VYČIAI ARGENTINOJE

Vyčių pradžios tenka ieškoti 1946 m., kai į Argentiną atvyko du jauni kunigai marijonai: kun. S. Sapllys ir kun. V. Raitelis. Jiedu tuojau susidomėjo lietuvišiais jaunuoliais, kurie, mylėdami Argentiną, kartu nenorėjo užsimiršti ir savo tėvų žemės - Lietuvos. Norėdami išlaikyti savo tėvų kalbą ir gražias tautines tradicijas, jie būtinai turėjo tarp savęs artimai bendrauti ir veikti išvien. Kitaip sakant, jiems reikėjo susiburti į jaunimo draugiją. Ši draugija išaugo ir bendro veikimo, kaip išauga medis iš šaknų.

1949 m. lapkričio 24 d. buvo suruoštas pirmasis lietuviškojo jaunimo parengimas "Sokol" salėje. Nors iš parengimo medžiaginio pelno ir nebuvo, tai

PARENGIMAI LIETUVIŲ SALĖJE

Brasil 835, Avellaneda

1949 m. birželio 12 d., **sekmadienį**: Lietuvai išlaisvinti Centras Argentinoje ruošia išpūdingą 9 metų Lietuvos pavergimo minėjimą. Prieš piet, 10.30 val. Liet. Aušros Vartų parapijos bažnyčioje iškilmingos pamaldos už Tėvynę. Po pietų 17 val. Lietuvių Salėje iškilmingas Aktas su plačia menine programa: gyvaisiais paveikslais, vaidinimais, dainomis ir kt.

1949 m. birželio 19 d., **sekmadienį**: Tėvų Dienos minėjimas. Prieš pietus, 10.30 val. iškilmingos pamaldos Liet. Aušros Vartų parapijos bažnyčioje. Po pietų, 17 val. iškilmingas minėjimas Lietuvių Salėje. Ruošia Jaunimo dr-ja. Programa nauja ir labai įdomi.

1949 m. birželio 25 d., **šeštadienį**: Grandiozinis visų lietuvių susiartinimo Vakarai. Vaidinama nepaprastai įdomi 2 veiksmų pjesė "Šienapiūtė". Dalyvauja virš 20 artistų; be to, tautinių šokių ansamblis pašoks dar niekuomet nematyti lietuviškų šokių ir pirmą kartą pasirodys naujas vyrų choras. Šiam vakarui ruošiamasi jau keletas mėnesių. Dekoracijos dailininko R. Kuprevičiaus. Pradžia 19 val.

1949 m. liepos 3 d., **sekmadienį**: Didelis Lietuviškos Poezijos Vakarai, organizuojamas kun. Alfonso Grauslio. Programoje išpūdingas geriausių lietuviškųjų poetų eilėraščių deklamavimas, panaudojant modernišką paryškini- mo ir dramatinę priemonę, lietuviškos dainos ir jauno kompozitoriaus pianisto Vytauto Kerbelio sukomponuotų lietuviškų melodijų muzika. Kartu bus progos apžiūrėti didžiulę lietuviškos knygos parodą nuo pirmosios lietuviškos knygos iki mūsų laikų. Pradžia 17 val.

vis dėlto buvo didelis moralinis laimėjimas, sukėlęs jaunųjų pasitikėjimą savimi ir entuziazmą. Dar tų pačių metų gruodžio 29 d. suruoštas pobūvis Stasio Povilonio vasarnamy jau davė ir medžiaginės naudos besikuriančiai draugijai ir paskatino prie galutinio žingsnio: oficialaus Vyčių klubo įkūrimo. Tai ir įvyko 1947 m. sausio 12 d., kada buvo išrinkta ir pirmoji klubo valdyba; pirmininkas S. Jukna, vicepirmininkas L. Stankevičius, kasininkas P. Barišauskas, izdininkas N. Gaižauskas, akty sekretorius V. Labauskas.

★

UŽUOJAUTA

1949 m. gegužio 16 d. Alvear ligoninėje mirė a. a. Povilas Paškevičius, 56 m. amžiaus lietuvis iš Piñeyro. Vyčiai ne tik morališkai, bet ir medžiagiškai prisidėjo prie šito tauraus tautiečio ladotuvių ir reiškia gilią užuojautą velionies liūdinčiam sūnui P. Paškevičiui, Vyčių klubo nariui-steigėjui. **Vyčiai**

RASTA BRAŠKĖ

Š. m. gegužio 8 d. buvo rasta braškė (preddedor). Prašoma atsiimti Vyčių būstinėje, Mendoza 2280, Avellaneda.

Geriau vėliau, negu niekad

NUNCA ES TARDE CUANDO LA DICHA ES BUENA

(Ispanų priežodis)

Nepaslaptis, kad mūsų gyvenamasis laikotarpis slepia savyje daugybę pavojų. Nedarydami visuotinos šių pavojų apžvalgos, atkreipkime dėmesį į vieną tų problemų — į jaunosios kartos auklėjimą. Jei pakartosis visame pasaulyje priimtą pasakymą, kad vaikai tautos ateitis, tai anaipol nebus perdėta. Trokšdami savo tautai laisvo ir nepriklausomo rytojaus, negalime pamiršti, kad tinkamas jaunosios kartos auklėjimas yra viena svarbiausių priemonių toje varginančioje ir kieto užsispyrimo reikalaujančioje kovoje. Todėl tebūna atlaidus skaitytojas, jei ryžtuos judinti šios problemos, galima sakyti, pūliuojančias žaizdas.

Visiems aišku, kad vaikų auklėjimas yra pirmoji tėvų ir mokyklos pareiga. Žinome taip pat, kad bolševikų pavergtoje Lietuvoje tėvų teisė auklėti savo vaikus žiauriausiomis priemonėmis paneigiama, o sukomunistintos mokyklos tikslas yra vaikus įvilkti į Maskvoje sukirptą rūbą. Nepamirškime taip pat, kad šiuo metu maždaug 15% visos lietuvių tautos kasmet žiauriausiu būdu išgabenama į sovietinio „rojaus“ koncentracines stovyklas. Tuo būdu, atsistačius Nepriklausomai Lietuvai, kiekvienas lietuviškai išauklėtas bus didžiausios vertės braugenybė ir neįkainojamas turtas.

Mielas skaitytojau! Apžvelk vaikų turinčias šeimas Buenos Aires ir jo priemiesčiuose. Pasiklausyk, kaip kalba jaunimas po įvairių lietuviškų minėjimų ar parengimų ir būsi priverstas susirūpinti, kad, išmirus seniesiems ateiviams, lietuvių kalbos ir viešų paminėjimų metu nebus galima išgirsti. Nenorime nieko kaltinti (ir ne toks mūsų tikslas), nes žinome, kokia sunki, net didvyriška buvo ateivių kova dėl duonos kąsnio ir pastogės. Tačiau tai neleidžia pamiršti šio fakto ir verčia ieškoti kelių, kaip visa tai atitaisyti.

Turime lietuvišką mokyklą, pastatytą visos lietuviškos kolonijos aukomis. Ji turi vadovautis Argentinos vyriausybės nustatyto-

mis mokslo programomis, turi auklėti gerus Argentinos piliečius ir dorus šio krašto bendruomenės narius. Tai yra visiškai natūralu ir savaime suprantama. Tačiau kodėl gi ji lietuviška? Ar dėstoma joje kas nors, kas primintų Lietuvą, lietuvių kalbą ar didvyrišką jos istoriją?

Turime būrę lietuviško akademinio jaunimo, atvykusio į Argentiną pačioje savo vaikystėje arba ir čia gimusio. Turime iš jų tarpo net Argentinos mokyklė bei mene susidarantių ar jau susidariusių neblogą vardą. Ką žinome apie juos? Kodėl jie nematomi lietuviškuose parengimuose? Tik maža dalis jų dalyvauja visuomeniniame veikime ar lietuviškoje spaudoje. Mes nekreipiame į tai dėmesio ir nesistengiame susirasti juos ir bendradarbiauti.

Paimkime dar garbingų tautos ar jos veikėjų sukaktuvių viešus paminėjimus. Kur yra priaugantis jaunimas ir vaikai? Jie vaikomi po salę, kad nesipainiotų po kojomis. Tuo tarpu gi vaikai turėtų būti mūsų garbės svečiai. Jiems turėtų būti paskirtos atitinkamos, gal net garbingiausios, vietos. Nepamirškime, kad suaugusiam minėjimas tik primena, paryškina istorinių įvykių ar datų svarbą, gi vaikams tai yra mokslas, lavinimas, sužadėjimas tėvynės meilės ir pagarbos savo tėvų kalbai, kuri iš gyvų kalbų tarpo yra viena seniausių visame pasaulyje ir dėstoma daugelio valstybių garsiausiuose universitetuose.

Turime gražų chorą, kuris sunyks, jei neieškosime jam prieauglio. Jau dabar laikas susirūpinti tuo reikalu, organizuokime vaikų chore'ius. Mokykime juos liaudies dainų, kurių dėl nepaprasto formos ir minties tobulumo buvo verčiamos į svetimas kalbas net tokiu geniju kaip Goethė, Herderis, Lessingas ir daugelis kitų mažiau garsių, kurių tarpe yra ir argentinietis Manuel Galvez.

Savaime suprantama, kad būtų nepakankamai padaryta, jei šios problemos suminėjimą laikraščiuose laikytume patenkinamu

LIBERACION DE LA LIBERTAD

El 15 de Junio de 1940 la radio difundió una noticia que entristeció el alma del pueblo Lituano. El Ejército Rojo se encontraba en marcha para ocupar el país.

Los soldados rojos, que entraron al país, sentían extrañeza de que el pueblo Lituano no los saludara ni los mirara con simpatías, ya que la gente los consideraba invasores. Los soviéticos habían recibido la orden de ir a "libertar" un país "esclavizado por los capitalistas". Por eso manifestaban gran perplejidad al comprobar que el pueblo Lituano disfrutaba de plena libertad y abundancia, que los obreros gozaban de un standard de vida decente, que no existían usurpadores ni anarquistas y que la ocupación soviética era considerada como la mayor de las desgracias.

—¿Tienen lo necesario para comer? — preguntaban los rojos.

—Tenemos en abundancia y hasta para dar a ustedes — les contestaban los lituanos.

—¿Entonces a causa de qué han pedido al gobierno soviético su ayuda? — se extrañaban los rusos.

Su extrañeza fué mayor aún cuando se les explicó que nadie había solicitado tal "ayuda", y que Lituania fué obligada a permitir la entrada de las tropas del Ejército Soviético.

El día de la ocupación fué de inmensa tristeza para los lituanos; todos sentían la impresión de asistir a los funerales de su país y de su libertad; la pena y aflicción hacía brotar lágrimas de los ojos no sólo a los adultos, sino también a los niños escolares. Los únicos contentos eran los comunistas; pero éstos eran muy pocos: en una población de 3 millones en 1940, el Partido Comunista contaba con 1.741 miembros, de los cuales sólo 616 eran lituanos. El pueblo conocía bastante bien los procedimientos de los comunistas en Rusia y por eso los temía más que a la viruela. Aun más tarde y ya en

plena ocupación soviética el Partido Comunista obtenía sólo un muy precario éxito. Así, por ejemplo, después de ocho meses de ocupación, cuando los comunistas detentaban todos los poderes y tenían grandes privilegios, el secretario general del Partido Comunista en Lituania, Antonio Snieckus, se quejaba de que los lituanos eran muy pasivos y eludían su cooperación; pues el partido contaba solamente con 4.504 miembros, cuyos dos tercios lo formaban extranjeros. En esa época, el Partido Comunista en Lituania tenía ni el 1% de la población (0,08%).

Para no reconocer oficialmente esta ocupación, el Presidente de la República Lituana, Antonio Smetona, y algunos de sus Ministros se fueron al extranjero, ya que la enorme presión y las amenazas de los soviéticos no dejaban otra solución a los patriotas que regían los destinos de esta desdichada nación.

Por su parte, los Ministros Lituanos acreditados en los países extranjeros, presentaron sus más enérgicas protestas por esta agresión; lo que determinó que en ese tiempo ningún país democrático reconociera este acto de fuerza de los rojos. El único país que lo hizo fué Alemania, pues se sabe que Hitler tenía un acuerdo secreto firmado con Stalin, y que dejaba las manos libres a los soviéticos para ocupar los países bálticos.

T. Angelaitis

Miniažmogis ieško progos išsižadėti laisvės, už kurią jis daugiau nenori imtis atsakomybės. Aš sakau, kad vienintelis totalitariškųjų apgavikų užsiėmimas yra palengvinti miniažmogiams išsižadėti savosios laisvės.

Georges Bernanos

jos išprendimu. Todėl pats laikas sušaukti platų visos kolonijos atstovų susirinkimą, kuris pirmoje eilėje pabandytų išpresti šiuos uždavinius:

1. Įvesti prie mokyklos lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos ir geografijos pamokas sekmdienių mokyklos ar kitokia forma.

Tokios mokyklos labai sėkmingai veikia čia Argentinoje anglų, vokiečių ir kitų tautų, mylinčių savo tėvų žemę, tarpe.

2. Sudaryti tautinių dainų ir žaidimų ratelį ar ratelius.

3. Suorganizuoti piniginį fondą-kasą, kurią sudarytu tėvai ir kiti gerų norų lietuviai. Šios kasos tikslas būtų organizuoti vaikų pristatymą į mokyklą bei atgal į namus ir paremti mažiau pasiturinčių tėvų vaikus. To-

kių kasos, gausiai turtingesniųjų remiamos, ypatingai gerai veikia anglų tarpe.

4. Suorganizuoti rėmėjus, sutinkarčius be atlyginimo dirbti mokykloje, chore ir įvairiuose šokių bei žaidimų rateliuose.

Suminėjau tik da'į to plataus jaunuomenės tautiško auklėjimo uždavinių. Jų atsiras daugiau, kai pradėsime darbą. Tai būtų, žinoma, vienos bendros kultūrinės organizacijos darbo sritis. Tokios organizacijos mes dar neturime, todėl, relaukdami jos įsisteigimo, imkimės šio labai svarbaus darbo. Pradėję nuo vaikų, pamatysime, kad jie mus sujungs ir privers rasti bendrą kalbą ir kitose lietuviškos kultūros srityse, nežiūrint į savo įvairiausias "ožiukus", kurių neperdaugiausią, bet visgi pasitaiko.

A. Rytys.

J. Gilydis

v BIRŽELIO 15

1940 m. birželio 15 d. Vakarų Europoje siautėjo baisusis moderniojo karo uraganas, o Lietuvoje buvo tyła prieš audrą. Juk tai pats gražiausias metų laikas mūsų tėvynėje. Tą dieną mokyklos paleidžiamos vasaros atostogų į žydinčius kaimus, kur vilioja sužėlusios prievos ir kaitrioje saulėje plaukia rugiai.

Tik staiga, kaip perkūnas iš giedro dangaus, trenkia baisi žinia, kad pro rytines Lietuvos sienas prasiveržė bolševikų kariuomenės masės ir visais keliais, kaip visa nai-

Pramonininkas Jonas Aukštikalnis, šito "LAIKO" numerio Garbės Leidėjas.

kinanti negailestinga lava, liejasi į miestus ir kaimus. Plentais ir vieškaliais driuskėdami rieda tankai, sunkvežimiai, joja dulkėtos ir išvargusios raudonųjų aziyatų ordos. Tą saulėtą birželio 15 dieną buvo padarytas galas brangiai iškovotai Lietuvos nepriklausomybei ir kaip tamsi neviltingas bedugnė nusiėjo klaidžioji vergijos naktis.

Tą dieną buvo išniekinta, atimta, išplėšta ir sunaikinta visa, kas buvo puoselėta ir kurtą per 22 nepriklausomo gyvenimo metus. Iš kalėjimų buvo paleisti tikrieji nusikaltėliai, o suimti geriausiai tėvyrės sūnūs ir patrijotai. Kas išliko nesunaikintas vietoje, tas buvo pasmerktas lėtajai mirčiai Altajaus ir Sibiro vergu stovyklose. Kiti, nenorėdami didinti Stalino vergų skaičiaus, tarp di-

džiausių pavojų, enkavedistų šaudomi ir gaudomi, bėgo į užsienius.

Likusieji tėvynėje stumia skurdo ir bausaus netikrumo dienas be vilties išvysti gražesnį rytojų. Jie kasdien priversti yra kęsti beprotišką propagandą apie rojų raudonojo teroro valdomoje tėvynėje, o eidami nakties poilsio nėra tikri, kad pačiam vidurnaktį neprikels atėjusių juos suimti enkavedistų balsas. Tai tragedija, kurios niekas neaprašys ir kurią supranta tik tie, kurie tenai surkų vergijos jungą traukia.

Brangiausias mūsų tautos žiedas — partizanai — nepakelia vergijos gėdos ir žūsta nuolatinėje kovose miškuose ir pelkėse. Jie mums kartoja pirmųjų savanorių šūkį: "Mes žūstame už tėvų žemę, kad jums būtų geriau gyventi!" Jie tiki, kad laisvame pasaulyje gyveną lietuviai jų nužmirštame ir darome visa, kad gali jų beviltišką buitį palengvinti ir Lietuvos jaunimo žudymą sustabdyti. Ar mes girdime jų pagalbos šauksmą ir ar neatstumiame nuo savęs į mus tiesiamų jų pačių krauju apšlakstytų rankų? Ar atsimename, kad kai tėvynė yra pavojuje, tada niekas neturi teisių: visi turi tik pareigas?

Minėdami devintuosius Lietuvos pavergimo metus, atsiminkime savo pareigas broliams ir sesėms tėvynėje: visi už vieną, vienas už visus. Šią liūdesio dieną siųskime Aukščiausiam karštas maldas, kad tautų likimo Valdovas pakreiptų pagaliau mūsų tautos kelią nuo tamsios pražūties bedugnės į laisvės rytojų. Šią liūdną birželio penkioliktąją paduokime vienas kitam ranką ir prisiekime nesuardomą tarpusavio vienybę, nes vienybėje galybė. Vieningai reikalaukime Lietuvai laisvės ir vieningai valykimės nuo pavergėjų propagandos mūsų kolonijos lietuvių tarpe. Kadangi palaida masė nieko nuveikti negali, todėl organizuokimės. Kitose kolonijose visos lietuviškos organizacijos jau seniai dirba išvien Lietuvos išlaisvinimo darbą. Argentinoje šiame patrijotiniame darbe visas organizacijas jungia Lietuvai išlaisvinti Centras. Organizacijos, kurios iki šiolei dar nėra prisidėjusios prie Lietuvai. Išlaisvinti Centro, prašomos redelsiant atsųsti savo atstovus.

"Pirmyn į kovą už Tėvyne,
Už brangią žemę Lietuvos!
Ją bočiu bočiai amžiais gynė,
Už ją ir jų vaikai kovos!"

(Maironis)

Lietuvos partizano mirtis

PAŠAKOJA ŽUVUSIOJO DRAUGAS R. SPALIS

Jurgis buvo patenkintas, jog šis budėjimas buvo baigtas, ir rankas susikišęs į kišenes, nutraukė tarp medžių.

Jis dabar įžiūrėjo jau toliau. Pro medžius matė kelią, kurio kairėje iš trobelės rūko dūmai. Norėdamas sutrumpinti kelią, jis pasuko giliau į mišką ir lengvai nušuoliavo toliau. Šokinėdamas per pilnus vandens griovius, visai neatsisukdamas, jis žingsniavo tankiais krūmokšniais.

Pradėjo lyti, kas suteikė Jurgiui vis daugiau nemalonumo. Jis stipriai susisupo į savo apsiaustą ir paspartino žingsnius. Netoliese stovėjo palūžęs medis, postas nuo jo buvo už 300 metrų.

Jurgis tyliai sušvilpė...

Jokio atsakymo. Jis žengė dar kelis žingsnius artyn, sustojo ir apsidairė. Broniaus sargybos vietoj nebuvo! Kas gi atsitiko?! Pirmą kartą sargybos postas buvo be sargybinio! Jis buvo nustebęs. Atsargiai dairėsi aplinkui: gal jis paklydo? Ne, čia yra ta patil lyguma, o kairėje tiltas. Jurgis greitai nubėgo ir kairę, vėliau į dešinę pusę — sargybinio nebuvo nė ženklų. Kas galėjo atsitikti? Budėdamas, jis negirdėjo jokio šūvio.

Jurgis grįžo į sargybinio stovėjimo vietą apžiūrinėti. Kažkas patraukė jo dėmesį: ant žemės gulėjo kelios cigarečių nuorūkos. Iš kur? Jau kuris laikas nė vienas vyras neturėjo tikro, brangaus tabako, tikrų cigarečių. Jis atsiklaupė ir tyrinėjo kojų pėdas. Minkštoje, drėgnoje žemėje buvo aiškiai atsispaudę užkulnių ženklai. Bet argi tai galėjo būti sargybinio? Tuomet —

Viešpatie, kas gi čia?! Netoliese gulėjo rusiškų šovinių dėžutė. Ji buvo pilna.

Kaip gi ji čia atsirado?

Jurgis nervingai krūptelėjo, nusmaukė kepurę nuo ausų ir įtemptai klausė. Ar jam pasirodė, ar jis iš tikrųjų girdėjo kairėj pusėj skambantį metalinį garsą? Greičiausiai ūkininkas kapojo medį.

Vėl pasidarė ramu. Pirmiausiai jis galvojo bėgti

Puota miške, surušta Partizanų Karo Mokyklos kariūnų laidai pagerbti karininko laipsnio suteikimo proga (Tauro apygarda Lietuvoje).

pas vadą ir jam pranešti viską bet — jis bijojo apsiuokinti. Gal Bronius pastebėjo ką nors įtartino ir nuėjo dalyko iširti? Bet ta šovinių dėžė!

Jurgis greitai krito ant žemės ir, atsargiai skleisdamas susipynusias šakas, slinko į tą vietą, iš kur girdėjo metalinį garsą. Tvirtai suspaudęs revolverį, garsiai mušančia širdimi, jaunuolis slinko pirmyn. Kas gi čia, balsai? Rusiški garsai. Janos liemeningos pušys trukdė jam matyti. Gal jis turi grįžti atgal? Ne. Jis turi iširti!

Slinkdamas pilvu, Jurgis pasiekė tankius krūmokšnius, pamažu praskėtė šakas, ir pamatė pritrenkiantį vaizdą. Visa lyguma buvo pilna ginkluotų ivanų. Keletas mažų tankų buvo paslėpta krūmuose. Visai netoliese stovėjo grupė karininkų, kurie atrodė, tarėsi ir kiekvieną momentą žiūrėjo į žemėlapi, kurį laikė vienas iš jų. Nebuvo jokio abejonės, ruošiamas slaptas puolimas.

Jurgiui užteko. Jis turi kuo greičiausiai grįžti atgal. Atsargiai atsikėlė ir pasuko atgal, kai išgirdo šalia savęs lojant šunį ir staiga pajuto skausmą šlaunyje. Nebuvo nei prasmės, nei laiko daugiau slapstyti. Jis paleido seriją šūvių į šuns galvą ir pradėjo kiek galėdamas smarkiau bėgti. Kaukimai ir šūviai jį lydėjo. Ligšiol jis buvo dar laimingas, šūviai jo nekludė. Jis žvilgterėjo į šalį. Gal jie jo nepersekios!

Bet ne: rusai nė nemanė jo palikti. Plačiai išplėtomis akimis, iš šalčio sustingusiu nugarkauliu jis lėkė pirmyn. Retkarčiais apsidairydavo į šonus. Gyventi — jis turi likti gyvas, o brangus Dieve, jis turi gyventi, jis turi išbėgti iš kulkų.

O Viešpatie, Viešpatie, Viešpatie Dieve, gelbėk!... Pokštelėjo šūvis. Jurgis negalėjo pajudinti dešinės kojos ir krito į samanas... Suprato, jog jau po jo... Per jo kūną perėjoalti šiurpuliai. Šamone pradėje temti.

Per galvą praskrido mintis.

“Jie neturi manės paimti gyvo. Aš lietuvis partizanas! Yra isakymas neišvengiamam pavojui sunaikinti savo veidą.”

Persekiojajai greitai artėjo. Aplink jį sprausėjo kulkos, tačiau jos nelietė gulinčiojo. Jurgis nušliaužė keletą metrų į priekį. Paskui išsiėmė granatą. Dantimis ištraukė kapselį ir granatą pakėlė prie galvos... Bet tuo momentu antra kulka įsmigo į jo galvą... Tvirtai suspausta granata sprogo... Šukės nulaužė didžiulę eglės šaką, kurį lėtai nukrito ant nejudančio, sudarkyto kūno...

Ir vėl vienas 16 metų jaunuolis žuvo už laisvę. Bet jo dalinys jau buvo sukiles ir pasiruošęs — sunaikinti iš savo pačių tarpo parsidavusio Judo vedamus ivanus ir atkeršyti už nekalto berniuko mirtį. Berniuko, kurį motina išmokė mylėti laisvę ir tėvynę...

RANKDARBIAI

Rašo buv. žemės ūkio Rūmų Pramonės instruktorė Antanina Mikelionienė

Kiekvienas žino, kas yra rankdarbiai, tačiau jų reikšmę nevisi vienodai supranta ir įvertina. Lygiai kaip dirbtinės gėlės neatstoja darželiuose užaugintų gyvųjų gėlių, taip ir kultūringo žmogaus skonio nepatenkina vien tik fabrikuose serijomis gaminami daiktai. Kultūringas žmogus nori matyti ir savo paties ar savo tautos gyvųjų kūrybos žiedų — rankdarbių. Štai kodėl visos kultūringos tautos brangina ir didžiuojasi tautiniais rankdarbiais, o kultūringos moterys tokioje Šveicarijoje, Vokietijoje ar Prancūzijoje visus savo laisvalaikius nomuose, traukinyje, tramvajuje ir net svečiuose pas savo gimines ar kaimunus, ypačiai gi atstogų metu, sunaudoja mezginėjimui, siuvinėjimui ir panašioms rankų darbams. Ir suprantama: juk kultūringas žmogus reiškia ne ką kitą kaip kūrybingą žmogų. Kas pats nieko gražaus sukurti nesugeba, negali vadintis kūrybingu, taigi ir pilnai kultūringu žmogumi. Rankdarbiai padeda užsimiršti kasdieninius rūpesčius, taikia dvasinio pasitenkinimo, nusiramino ir lygsvaros. Jie yra tikros balzamos nervingai moderniojo gyvenimo tikrovai.

Koks kūrinys, toks ir kūrėjas. Lietuviškieji liaudies rankdarbiai pasižymi nepaprasta darba ir grožiu. Jais žavisi visas kultūringas pasaulis. Jie liudija apie gražią ir kūrybingą mūsų tautos sielą. Nuo žilos senovės lietuvė savo sielos džiaugsmą, ilgesį ir skausmą mokėjo ir moka išlieti ne tik dainose, pasakose, padavimuose, bet ir įvairiausiųose rankdarbiuose: pakelės smūtkeliuose, audiniuose, mezginiuose ir gražiuosiuose juostų raštuose. Net liaudies dainos pasakoja apie mergelę, kuri savo ilgesį ne tik į verpalus įverpia, bet ir į audinius įaudžia, į mezginius įmezga ir į juostas nustaibai įrašo:

„Ant sielios į Prūsus išplaukė jaunikis,
Iš gailėsčio verkė, mergelę palikęs
Suk, suk ratelį vis į vieną pusę,
Pagalvoč, mergelė, kada mano būsi...“

Įsigilinkime į mezginius ir įvairiaspalvius audinius. Matysime, kaip lietuvė mokėdavo vis naujais raštais ir spalvomis atverti savo širdį

ir sielos išgyvenimus. Savo ilgesį ir skausmą ji įausdavo tamsiomis spalvomis, gi džiaugsmui išreikšti surasdavo šviesias ir gyvas spalvas. Gležnyjų tulpių ir lelijų žiedais ji vaizduodavo savo bundančią sielą, o įvairiausiais kryželiais ir bangėlėmis išreikšdavo neišreiškiamą mylinčios širdies turinį.

Tauta be savo papročių, tradicijų ir be savo liaudies meno yra kurčia, nebylė ir be ateities. Lietuviškasis liaudies menas yra taip senas, kaip ir pati tauta. Net gražioji kunigaikštienė Birutė, Vytauto Didžiojo motina, dainuojama kaip guvi audėja:

„Ji savo darbo marškinius dėvėjo,
Trumpą rainuotą sijoną turėjo“.

Pasakojama, kad kunigaikštienė Birutė net svetimų kraštų svečius apdovanodavusi savo darbo juostomis. O ką jau ir bekalbėti apie mūsų proseneles, kurios dažnai ir skaityti nemokėdamos tokių sukurdavo rankdarbių, kuriais neatsigėri ir labai išlepinto skonio modernieji menininkai. Kai mūsų dainininkė Jonuškaitytė - Zaunienė Paryžiaus teatro scenoje pasirodė su tautiškais rūbais, žiūrovai sukėlė didžiausias ovacijas, o spauda daug rašė apie mūsų tautinių rūbų grožį.

Moteris buvo ir yra tautinės dvasios sargyboje. Gyvendamos svetur, neužmirškime šitos kartu tautinės ir kultūrinės pareigos: nepasidarykime prosenelių mums perduotos dvasios ir tradicijų duobkasėmis, bet išsaugokime ir perduokime jas jaunajai kartai.

Liet. Rankdarbių Kursai Aušros Vartų mokykloje Avellanedoje. Dešinėje — kursų ved. A. Mikelionienė.

P U O D Ų P U O D A S

Prieš daug metų Pilviškių mieste pats paskutiny-
sis gyventojas prie Šešupės buvo puodžius Jonelis.

Turėjo žmogus triobą, pačią ir septynetą vaikų. Nuo ankstaus ryto ligi vakarui jisai minkė molį, kūreno krosnį ir žiedė puodus. Ir kad būtumėt jūs matę, kaip jis, pasiraitojęs rankoves, užsišniaukšdamas tabokos, visas raudonas, lipidė ąsočius, dubenis ir net lėles su paukštukais. Vaikams jo dirbtuvėje buvo tikras rojus: čia ir ugnis trioškėdama liepsnojo, ir Jonelio daina skambėjo, ir visokių žaislų pilnos kertės buvo prikrautos. Vieną kartą jis net molinę švilpynę pasidirbo ir paskui ją padovanojo vargonininkui, kuris per klebono sesers vestuves taip dailiai ja sugrojo suktingą ir klumpakojį.

Visi džiaugėsi ir atsigrožėti negalėjo tomis jo puodynėmis ir išpūstpilviais ąsočiais. Jie ne tik buvo taip nužiesti, kad nė mažiausias vandens lašelis neprisunks, bet dar buvo ir dailiai pamarginti. Ant puodynų Jonelis išpiešdavo kriputes, ant dubenų uždėdavo eglių raštą, gi ąsočių kaklą nutupydavo paukštukais, kurie buvo net prasižioję ir liežuvius, iškišę, visai kaip gyvi, tik kad giedoti negiedojo.

—Tai nagai, tai galva! — stebėjosi ūkininkai, grįždami iš turgaus ir derindami dubenį, žaisliuką vaikui ar net vazą gėlėms.

—Tai mokėjimas! — kinkavo galva našlė Barbutė, kas rytas pro Jonelį grįždama iš bažnyčios.

O kai Pilviškių rabinas užėjo, tai tik nustebęs pasipašė savo geltoną barzdą ir tiek tepasakė:

—Oi, io, žmogau!

Sakytum, nebuvo laimingesnio vyro šioj margoj žemėj už Jonelį. Ir sveikas jis buvo, ir su pačia nesipyko, ir vaikai gražūs augo, ir vieną kitą muštinių po grindimis užkišęs saugojo. Tačiau patenkin-tas jisai nesijautė, nes, matote, norėjo būti puodžių puodžius ir nužiesti tokį puodą, kad pats vyskupas stebėtus, kai vasarą lankys parapiją ir atsisės klebonijoj valgyti iš Jonelio indų.

Vieną gegužės rytą, kada vyšnios baigė žydėti ir visa žydičių maklakynė, sulinlus į šešupę, kėlė ergelį, į puodžiaus dirbtuvę įėjo aukštas, visas prazilęs ir nuo kaklo ligi kulnų juodai apsivilkęs vyras.

Jeigu jūs kartais dar nebūtumėt apie jį girdėję, tai aš jums tuoj pasakysiu. Klausykite: stovėjo ten patsai Pilviškių dekanas Švilpa.

Ugniai pleškant krosnyje ir Joneliui taip apsu-kriai žiedžiant didelę puodynę, kunigas, pagarbino Dievą ir, minutėlę žiūrėjęs į meisterį, išitraukė tabokinę ir ant nykščio užsipylė tabokos.

—Žinai, ką aš sugalvojau? — tarė jisai ir užsišniaukštė.

Užsišniaukštęs, jis taip stipriai nusičiaudėjo, kad net puodynės suskambėjo.

—Į sveikatą, į sveikatą, klebonėli! — atsiliepė Jonelis.

—Tai ar žinai, ką aš sugalvojau? — beveik rūš-čiu balsu paantrino kunigas.

—Kaip aš, prastas žmogelis, galėčiau žinoti jūsų

mintis, dvasiškas tėve.

—Gera! šneki, sūnau. Tad klausykis.

—Klausau, klausau...

—Taigi, aš pradėdau. Ar tu negalėtum, nužiesti tokį puodą, kokio dar nesi kol gyvas nužiedęs ir kokio visoj parapijoj, o gal net visoj vyskupystėj nerastum?

Jonelis pasikrapštė smilkinį dvejodamas, ar užteks jam gudrumo tokiam indui nulipdyti.

—Šią vasarą mes turėsim didelius atlaidus švento Baltramiejaus, kuris buvo piūklus pusiau perpiautas, ir į juos atvažiuos ne tik visi aplinkiniai ir tolimesni klebonai, bet bus ir patsai Vygrių vyskupas. Aš noriu ant stalo turėti gražių indų, tarp jų ir aną puodą, kuris stovės pačiame viduryje su košelienu.

Klebonas nutilo ir žiūrėjo į puodžių.

Po valandėlės tarė jis:

—Tai ką?

Meisteris atsakė:

—Gera! prižadau padaryti tokį puodą, kuris bus visų puodų puodas ir kokio nė pats vyskupas nėra matęs.

Vienas likęs, Jonelis galvojo ligi pat vakaro. Nakčia per sapną jis matė ištisą daugybę puodų, sustatytų eilėje nuo Pilviškių ligi pat Kauno, ir kiekvienas jų buvo kitoks ir vienas už kitą dailesnis.

Su gaidžiais pakirdęs, vėl laužė galvą Jonelis, koks tasai puodų puodas turėtų būti. Taip jis krintosi dvi savaites, nei valgydamas, nei gerdamas, net su pačia nesišnekėdamas ir tabokos nešniaukšdamas. Krosnis užgesus riogsojo, nebaigti dubenys ir lėkštės pakampėmis mėtėsi, ir molis dirbtuvėje sukietėjo.

Vos tik praėjo tos dvi savaitės, kai jis visas nusvito ir tarė savo žmonai:

—Jau dabar tai žinau, kad padarysiu ir kaip padarysiu.

—Dėkui Dievuliui, — atsidūsėjo moteriškė.

—Tu, Onute, — toliau kalbėjo puodžius, — manęs netrukdyk, kol pabaigsiu, ir vaikams neleisk landžioti pas mane. Ir valgyti man atneši į dirbtuvę.

Švilpinėdamas ir dainuodamas, jis išėjo ir mąstė sau: "Nuo šiol tai jau tikrai aš būsiu puodžių puodžius ir nužiesiu puodų puodą".

Susiradęs geriausio molio, jis užsidarė tarp savo dubenų, lėkščių ir lėlių, ir ištisas dvi savaites iš ten nė nosies neiškišo. Ką jis darė, niekas negalėjo pasakyti, net pati jo žmona. Ji tik atnešdavo kopūstų ar kruopų geležinį puodą tiesiog nuo ugnies, įkišdavo jį su lašinių bryzu pro duris ir vėl grįždavo į pirkiją.

Vien žydičiai, besizulindami apie Jonelio dirbtuvės sąsparas ir alpte alpdami iš smalsumo, kartą užsikorė ant stogo ir, prasiplėšę kūlį, kišo snapus pasižiūrėti, kas ten prie tos pleškančios krosnies darosi. Bet taip atsitiko, kad Jonelis tuoj pastebėjo šią klastą, paleido šukę į vaikus, ir visas jų pul-

Sekminės

Sekminės mums išėiviams primena gražiausių metų laiką Lietuvoje. Primena baltas ievų ir alyvų kekes ir raudonus bijūnų žiedus, pilnus tėviškės saulės, kuri taip meiliai šviečia ir šildo. Jais pasipuošę, jauni ir seni, pėsti ir važiuoti skuba į bažnyčią švęsti Šventosios Dvasios šventę. Tos Meilės Dvasios, kuri apšviečia protus ir uždega širdis.

Likimo nublokšti už jurių marių, mes turėjome ir turime kietai kovoti dėl kasdieninės duonos kąsnio. Mes patyrėme, kad gyvenimo kovoje taikliausias žmogaus ginklas yra gudrumas. Ir todėl per daug gudravimo ir suktumo mūsų aplinkoje. Permaža tiesumo ir širdies.

Jeigu norime, kad mūsų gyvenimos nepasidarytų beprasmis duonos valgymas, pasirūpinkime širdies kultūra. Į kasdieninę gyvenimo kovą dėl duonos įneškime širdies, kuri šviečia ir šildo. Kuri protui atskleidžia duonos valgymą prašokstančią gyvenimo prasmę ir valią sušildo kitiems gera darančio žmogaus pasitenkinimu.

Sekminės teprimena mums, kur turime ieškoti šviesos ir šilimos mūsų širdžiai. Kaip nuvytę žiedai rudens šalnose, mūsų širdys bus tamsios ir šalotos, jeigu neprisigers Dieviškosios Saulės malonės: jos šviesos ir šilimos, trykstančios iš šventųjų sakramentų. Sekmingių proga atlikime savo dvasinės kataliko pareigas, ir padvelks mumyse dvasios pavasaris.

kas strimagalviais nusirito ant žemės. Toji šukė rabino sūnui nukirto nosies galiuką, ir mėsininko Leizero vaikišcias krisdamas koją išsinarino.

Kaip ten buvo, kaip nebuvo, bet po dviejų savaičių, kai Jonelio žmona atnešė putros su skilandžiu, puodžius išisaukė ją į vidų ir didžiudamasis tarė: — Žiūrėk, Onute!

Ji pažiūrėjo ir net aiktėlėjo nustebus: prieš ją ant stalo stovėjo puodų puodas, toks jau dailus, kad net akys raibo, į jį pažvelgus. Jis nebuvo nei per didelis, nei per mažas, — lygiai toks, kaip reikia, ir toks apvalus, ir taip nulygintas, nors imk ir gloskyk! Negana to. Apačioje ten buvo išpieštos gėlės, raudonos ir mėnynos, o tarp jų kas du pirštai buvo medis, kurio šakos kilo ligi viršutinės puodo briaunos. Kiekvienoje šakoje buvo lapai ir tupėjo po paukštę, bet jau tokią gražią, tokią tikrą, kad, rodos, štai suplasnos sparneliais, papūs gerklaitę ir ims čiulbėti. Ir kokių ten nebūta paukščių — strazdų, lakštinkalų, sniegenų, dagilių ir net vienas pašiurpęs žvirblis ten tupėjo!

— Dievulėliau, taj gražumas! — atsigavusi prašneko moteris.

Tarė jos vyras:

— Bėk namo, širdede! Aš užkąsiu ir ligi vakaro visai baigsiu. Matai, anam, anam varnėnui sparną reikia pataisyti, tai rožei spyglius išpiešti ir aną spuogelį išlyginti.

Vakare puodų puodas š tikrųjų buvo baigtas.

Išėidamas Jonelis buvo beimas namo parnešti geležinį puodą, kuriame per dvi savaites žmona jam sriubą virdavo, tačiau pagalvojęs, kad juk ne vyrų darbas suodinus ir neplautus indus tampyti, pastatė jį ant to pat stalo šalia molinio puodo.

Čia ir atsitiko nelaimė.

Kai durys buvo užkrakintos ir kai Jonelio žingsniai nutilo, tasai puodų puodas tarė išpuikęs:

— Eik šalin!

Jis taip kalbėjo geležiniam puodui, kuris vienok iš pradžių nieko nesuprato ir nė nekrustelėjo.

— Eik šalin, jei sakau! — piktai pakartojo puodų puodas. — Tu man nedraugas, ir tu visai negražus.

— Ko tau reikia? — atsiliepė geležinis puodas.

— Eik sau iš čia.

— Man ir ant šio stalo gerai.

— Tu visas suodinas ir juodas, tu taukuotas ir suskretęs — ir tu nori šalia manęs stovėti! Greičiau nešdinkis, jei nenori gauti per šoną.

— Sakiau gi tau, kad aš nė nekrustelsiu.

Taip žodis po žodžio ir susiriejo molinis puodas su geležiniu. Visos lėkštės, dubenys ir ašočiai klausėsi šių kivirčių, kurie vis karštesni darėsi. Galop šonu stuktėlėjo geležinį puodą, nė nepamatęs, kaip molinis puodas, rėkaudamas ir iš puikybės įtūžęs, išsuodino raudoną rožę ir lelijos baltą žiedą.

Štai abu puodai ir susiniovė, kaip koki bernai. Geležinis puodas perpykęs kad jau žiebė moliniam per briauną, jog nė nepasijuto, kaip iš to smarkumo pats nuvirto nuo stalo ant grindų ir drauge molinį puodą nutrenkė.

Tamsoje sunku buvo matyti, kas ten atsitiko: tik suerzėjo kažkas, terkštelėjo į stalo koją — ir viskas nutilo.

Ryto metą Jonelis rado puodų puodą sukūžusį į šukes. Šalia jo visas sveikutėlis gulėjo geležinis puodas.

ALFONSAS RAUSLYS

Oskaras Milašius — Meilės Poetas

(Tęsinys)

Jis mylėjo taip pat ir visus žmones. Ir ne tik žmones. Viskas kas gyva ar negyva, viskas kas yra — jo širdžiai artima.

Kaip rūpestingas ir motininškas jis pasidarydavo savo net lengvai susirgusiame draugams. Užtat jo draugai ir draugės jį dievino. Jo laišškai juos stiprino. Jo žvilgsnis juos apšviesdavo, su brolišku švenlnumu glamonėdavo. Net, dėl kitų skausmo, jis verkėdavo.

Šitokios meilės jis savo raštų didvyrio lūpomis maldauja: "Suteik man kasdieninį meilės dovį ir duosniai man jį atseikėk artimųjų dėliai. Kad pasisotinęs, galėčiau stoti tarp tavęs nemylinčių, mane plūstančių žmonių" (Miguel Manara).

Nenuostabu, kad prie jo kapo visi jo verkė; kad tie, kuriems jį teko gyvą pažinti, negalėjo jo pamiršti.

"Milašius buvo nepaprasciausias žmogus kokį man teko pažinti, įvairiausias, pilnučiausias ir širdingiausias. Su jojo mirtim nulūžta vienas mano gyvenimo sparnas... Jo pasitraukimas iš mūsų atima vieną pagrindą gyventi ir suteikia kitą numirti" — taip, mirus Milašiui, rašė Čilės rašytojas Augusto d'Halmar.

Visiems buvo žinoma jo meilė paukščiams. Jis įtaisė paukščiams lesyklą, kaip jis sakė, paukščių viešbutį, kur jis tuos savo "angelėlius dainininkus" maitino.

Šitą jo meilę paukščiams svarstydamas, poetas Jean de Boschere sako, kad Milašius tai "vienas iš tų, kurs angelus pažino" ir todėl vieną savo knygų jam aukoja: "Atminimui mano šventam draugui Milašiui, paukščių žavėtojui".

Ir taip visus ir viską mylėdamas, jis **per žemišką meilę pasiekia dievišką meilę**, per kūrinio meilę prieina prie Kūrėjo meilės, **per kilnius moters kilnią meilę pasiekia patį Dievą**.

Ir todėl jis sako: "Tik tas eina Dievo akivaizdos žerėjime, kurs kentėjo mylėdamas kūrinį... Dangus visai nėra kliedinčio sapnas: keliai, kurie į jį veda yra smilties ir uolos, primirkusių meilės, perpildytų meilės, kad nors verk; taigi prieš imantis užkariauti tokią tikrovę, stenkimės gerai prisigerti realiosios meilės per paruošiamąjį gyvenimą laike".

"Kas myli tikrai, myli Dievą" (Milašius). Kitaip sakant, mylinti širdis, jausdama žemiškos meilės nepilnumą, trapumą, pradeda ilgėtis meilės tobulos, pilnos, dieviškos.

Net ir pats meile nusivylimas jau pastūmi kiek Dievo link, nes nors meilė praeina, perdegta, tačiau "liepsna degdama kyla į viršų" (Milašius).

Milašius — tai **tragiškas poetas**. Kur jo tragiškumo, jo kančios šaknys? Tai jo didelis beprisiderinimų idealizmas; tai peraukštos, iš to idelizmo kylančios, mūsų žemų idealų amžiuje negyvenimiškos, sąvokos; tai jo perdidelis jautrumas; tai kančios, kylančios iš to, kad jis buvo žmonių nesuprantamas.

"Tai buvo žmogus, kurs gyveno tamsiomis svajonėmis ir kilniomis sąvokomis, niekindamas jį supančią kasdienę tikrovę" — taip Milašių apibūdina J. Grinius. Yra jo gyvenime tarpų, kada tų skausmų slėgimą jis taip šurpulingai ir skaudžiai išgyvena. Gilus, gilus, liūdesys įsiviešpatauja jamė. Kaip draskantys širdį jo pasisakymai!

"Kaš tave apgaili, kas tave myli, kas tavęs laukia... Esi vienišas, pasibaisėtina vienišas... Štai vienišas nepažįstamo miesto sūkuryje, vienišas, visiškai vienišas, toli nuo visų ir nuo savęs... Ar tu žinai, kas yra būti vienišam, visiškai vienišam pasauly? Baisumas! Ak, gilus baisumas!" (Milašius).

Vienišumas, lydymas begalinio liūdesinguo, ilgaiui virsta visiška neviltinga ir nusiminimu.

"Mano melancholija visada buvo gili" (Milašius). Ir kai jis grįžta namo, jam atrodo, kad "žavi ir kruvina nostalgija (ilgesys) jo laukia, prie jo namų slenksčio, su gėdulinga atsiminimų gėle rankoje", nes jis "dienų be saulės valkata, naktų be mėnulio klajūnas" (Milašius).

Kyla nusiminimas pamačius, kaip jo svajonės dūžta, susidūrusios su kieta gyvenimo tikrove.

"Esu aš didelis lapkričio sodas, ašarotasis sodas, kur dreba iš šalčio seno priemiesčio vargšai" (Milašius).

O gyvenimas be tų gražių svajonių įvykdymo, argi tai gyvenimas?!

"Kaip gyvenimas yra tuščias, kaip laikas ilgas... Mano gyvenimas yra paskutinio ligonio nemiga... Dėl būti ar nebūti aš esu visai pavargęs..." (Milašius).

Ir jis būtų prie savižudybės priėjęs, jei ne meilės ilgesys, kurs per visas meilės kančias ir nusivylimus jį nuvedė į Didžiąją Meilę, jo krikščionybę pagilino, jo gyvenimui naujumo ir jaunystės suteikė.

Ir todėl antroje jo gyvenimo pusėje, krikščionybės apvaisintoje, iš jo pilko kančios gyvenimo pasigirsta **džiūgavimo garsai**.

"Kaip aš esu turtingas Dievu! Meilė mane apvaisino, mano saulėtas vidus dreba iš

O. V. Milašius, paukščių žavėtojas... Dailininko P. Tarabildos medžio raižinys. Fone matosi Eifelio bokštas Paryžiuje ir Laisvės statula Kaune.

džiaugsmo... Aš prisiartinu prie Tavęs, o saulėtasai lange (taip jis vadina Kristų — A. G.)... O Meile, lange atidarytasai į gyvenimą”.

Jo aštrus liūdesys sušvelnėja, ja vienišumas pasirado mažiau bausis. Jam net pradeda kartais atrodyti, kad "vienišumo vanduo čiurlena taip švelniai, kaip miegančios, kvėpuojančios sodo oru, alsavimas" ir kad "visoje erdvėje nėra vienišumo; net oras, kuriuo kvėžuojama, yra tėvo alsavimas" ir kad "vienuma — tai jo motina”.

Ir malda virsta jam didžiuoju gyvenimo veiksmu, nes "ji duoda pažinimą ir meilę”.

Jis pasirado didžiausiu mūsų laikų krikščionišku poetu.

Jei pažvelgiame į jo raštus, į jo kūrybą, tai visur matome stipriai pabrėžtą **dvasios pirmenybę** prieš medžiagą; matome jį kaip **širdies poetą**, kuris širdį ir kilnų jausmą stato aukščiau už šaltą ir sausą protavimą. Ir todėl jo pagarba tajai žmonijos daliai, kuri labiau negu vyras širdim gyvena, širdim nujaučia ir net širdim tam tikra prasme galvoja. Iš čia jo pagarba moterims.

Jo jūrybą skaityti ir suprasti nėra lengva. Ji pilna giliausių įsijautimų, negirdėtų palyginių, slaptinumo, o tačiau, ir pilnai nesuprantant jos, tiek daug joje pajunti paslėpto grožio, muzikalumo, negirdėto jausmo švelnumo. Neveltui jis sakė, kad "stebuklingą jausmų lobyną nešiojame savo širdyse". To lobyno

brangūs blizgantys akmenys taip ir suspindi mūsų akyse, kai jo kūrybą skaitydami užtiname, kad "varpai skambina mėlsvai pilką vakaro dainą", kad "didžioji tyla gražesnė už vasaros vandenų snaudimą", kad "amžinas švelnumas verkia ir dainuoja daiktų širdyse”.

Savo žymiausiajam veikale "Miguel Mañara" jis vaizduoja žemą ir patvirkusį moterų vilioją, kursai įsimyli į kilnią mergaitę Girolamą. Toji kilni moteris jo žemą meilės supratimą pakeičia, išmoko jį kilniai mylėti, jį atvėčia. Jai už jo ištekejus ir po trijų moterystės mėnesių mirus, jis jau nebenori kitos žemiškos meilės. Jos meilės atminimas jį vis labiau kilnina, jis įstoja į vienuolyną, jis pasirado šventuoju, kurs net stebuklus pradeda daryti. Jis miršta kaip šventasis.

Toji Milašiaus drama tai meniškas tos tiesos, io skelbiamos, pavaizdavimas, kad kilnios moters kilni meilė žmogų pakeičia, pašventina.

Šitą Milašiaus veikalą vienas šitaip yra įvertinęs: "Miguel Mañara" skaitydami esome akivaizdoje didžios ir šventos poezijos... Tai viena iš labiausiai jaudinančių ir švarių giesmių, kuri ištriškio iš žmogaus širdies" (Godoy).

Milašius buvo **lietuvis**. "Jo mažoji Lietuva (kaip jis ją vadino) visada buvo jo dvasioje, jo širdyje ir jo poemose" — taip sakė mūsų ministeris Prancūzijai p. Klimas prie Milašiaus kapo. Ir todėl iš dešimties savo kūrybos tomų jis du pacaukojo lietuvių tautai, jos dainoms ir pasakoms.

Nors nelietuviškai rašė, tačiau Lietuvą garsino ir, gal būt, per jį Lietuva pasidarė labiau žinoma tiems, kurie niekada nebūtų apie Lietuvą galvoję, jei jis būtų rašęs lietuviškai. Per jį jie atkreipė dėmesį į Lietuvą.

Ar gali būti didesnis pagarbos Lietuvai pareiškimas ir jos didesnis garsinimas per Milašius, kaip šitoks įvykęs tarp dviejų prancūzų rašytojų pasikalbėjimas.

"Kas tai yra Lietuva? — jų vienas paklausė kito. — "Tai šalis, kur gimė Milašius" — atsakė paklaustasis. — "Taip, aš tai žinau. Bet ar ji yra taip didinga, graži kaip Prancūzija?" — "Taip, didinga, graži, nes tai lopšys didingo ir gražaus poeto”.

Čia reikia baigti apie Milašius. Juk lietuviškai širdžiai negali būti didesnio džiaugsmo, kaip šis pasikalbėjimas apie mūsų širdies poetą, kurio širdyje tilpo mūsų Lietuva.

TAUTINIŲ RANKDARBIŲ KURSAI

Antaninos Mikelionienės vadovaujami, kiekvieną šeštadienį vyksta Lietuvių Aušros Vartų Parapijos mokykloje, Brasil 835, Avellanadoje, nuo 17 iki 20 val. vakaro. Jau yra virš 20 nuolatinių lankytojų. Dar galima įsirašyti. Mokymas veltui.

Kartą Buenos Airese...

Kai kuponomis nostalgijos naktimis negalėsi užmigti, gal ir tau pasisvaidens tėviškės sode sesuo ir į tėvą panašus senas žmogus...

Prie neapmatomų La Platos vandenų Buenos Aires turi Avenida Costanera, į kurią giedromis dienomis renkasi žmonės mėgstą tolius, ramybę ir atsiminimus. Daugiausia tai europiečiai emigrantai ir tremtiniai. Valandų valandomis jie lėtai vaikšto sidabrienės upės pakrantė, šneka visokiom kalbom arba tyli ir svajoja. Gal patinka jiems tenai liuliuoją laivai ir laiveliai, pasak poeto, balti, lyg baltosios chrizantemos. Jie mielai norėtų matyti laivą, kuriuo atplaukė ir kuriuo išplauktį.

Diena buvo tropiškai karšta ir tvanki. Gera tokią dieną pabūti okeano pakrašty. Gera pajusti gairinantį jo dvelkimą. Gera kai ką prisiminti iš praeitės, likusios už saulėtų horizontų.

★

Savo užrašų knygelėj atrandū rūtos šakutę, jau sudžiūvusią ir pageltusią, bet brangiausią iš visų dovanų, kurias kada nors buvau gavęs. Ją pasiėmiau iš sesers gėlių puokštės, kai paskutinį kart iš tėviškės išvažiavau.

“Savo užrašų knygelėj atrandū rūtos šakutę...”

Reikėjo jau išvykti, o sesuo vis prilaikė, vis dėsė. —Pabūk dar kiek, suspėsi—maldaudama įtikinėjo ji. Išėjom į kiemą. Dar kartą apžiūrėjom sodybą. Obelaitės, kadaise iš laukinių pasodintos, jau žydi. Rausvuose žiedeliuose dūžgia bitės.

—Bus vaisių, sakau sesei. Takią akinirką juk rei-

kia ką nors sakyti. Junti kaip gerklė stingsta, balsas keičiasi, o nori neišsuduoti.

—Visaip gali būti, atsakė ji liūdnei. Kad tik neišvarytų į Sibirą. Prie savos žemės vis dar galėtum gyventi, bet jeigu išvež... Apsaugok Dieve!

Sesers žodžiai nutrūko. Tylėdama ji skynė gražiausius žiedus iš darželio. Ji neverkė—ji stengėsi būti tvirta, nors veidas buvo išbalęs ir lūpos virpėjo. Ji mano vyresniojo sesuo, kartu kaip ir motina—mane augino.

Laisvoj tėviškėj būdavo erdviu ir lengva. Kai polietaus vaivorykštė apjuosdavo pusę dangaus, o liepos ir topoliai orą pripildydavo aromatu, iš visą keturių laukų aidėdavo vaiskios dainos — džiaugsmas sprogdindavo jauną širdį.

Dabar tėvų žemę laikė apgaubęs kažkoks geliantis skausmas, lyg sunkaus likimo slogutis. Viskas, atrodo, lyg prieš smūgį susigūžė. Lyg prieš audrą. Dėdel pamerčiau, kad jau kinkytų bėrį. Sesuo gėles skinti ir derinti jau baigė. Duodama jas, tarė:

—Tu važiuok kur geriau. Tu gelbėkis. Mes iškentėsime čia. Mes vargti papratę. Jei tik tėviškėj paliks, išvargsim viską. Ir neužmiršk: kai tik bus galima, grįšk tuojau.

Ji nususuko ir skarelės kampu perbraukė akis. Išvažiavom greitai.

Nuo paskutinio tėviškės laukų kalnelio dar pasiūrėjau atgal. Sesuo stovėjo pasirėmusi kryžiaus ir mosavo balta skarele. Ak, tas gimtosios žemės paskutinis akiratis, žemės, kuri buvo stiprybė tėvams ir kurios, lyg kantrioji skruzdė, įsikibus laikėsi “vargti papratęs” sesuo...

Dėdė nusiskundė, jog diena esanti tvanki, ir paragino bėrį skubėti. Važiavome tylėdami.

★

Ant Avenida Costanera suolelio greta manęs atsisėdo aukštas, liesas senas žmogus. Jis atvirai stebi mane ir užrašų knygelę, lyg norėdamas kalbinti. Jis tur būt emigrantas, pamaiau. Tylime. Senas žmogus kiek panašus į mano mirusį tėvą. Jo veidas man patinka.

Karšta diena, sako jis. Pritariu. Seniokas ima šnekėti, kad vasaromis šiauriečiams čia nepakenčiama. Aš paprašiau kalbėti jį kita kalba. Taip, jis dar galis kalbėti angliškai ir norvegiškai.

—Norvegų kalba, — sako jis, — yra man gimtoji.

Aš atidžiai pasižiūrėjau į žmogų, kuris panašus į mano tėvą. Plaukai kaip baltasis linas, akys mėlynos. Skęstančios jau į nuovargio ar kokio gilaus liūdesio ūkanas. Visa jo išvaizda suvargusi.

—Bloga be gimtosios šalies! — kalba toliau norvegas. Žmogus, kaip tas persodintas ir nepriėjęs medis. Skursta ir žūsta. Jei kas dar turtingas, jei...

Man pasirodė, kad senas žmogus iš šiaurės-alkanas. Taip atrodydavo po sunkaus darbo iš laukų krįžęs mano tėvas. Mano ranka jau ieškojo pini-

Paulius Stelingis

Išeinu į naktį

Išeinu į naktį: šviesios žvaigždės puola.
O gilybė, Dieve, mėlyno dangaus!
Sidabriniai toliai, begaliniai plotai —
Ak, neišmatuoti, tik pajaust,

Kad esi mažytis ir be galo menkas.
Neg maža dulkelė prieš šviesias žvaigždes.
O širdie papuikėle, neįmanoma nenusilenktum
Ir neatpažintumei Jo didžio prieš save...

Tartum dulkės dreba ten žvaigždynų plotai
Ir didžių planetų milijonai.
Sidabriniai toliai, begaliniai toliai —
Ak, neišmatuoti, tik-pajaust.

ginės. Mažai ką ten suradau, bet alkanam žmogui
atidaviau viską. Jis jaudinasi: ne, tiek perdaug.
Jam gi, esą, būtų užtekę ir centavų...

Norvegas prisipažino noris valgyti. Elgetauti gi
jis negalįs. Ir jo balsas suvirpa. Jis nori pasakyti
man savo sunkaus likimo istoriją. Žiūrėdamas į La
Platos drumzlinus vandenį, pradeda:

—Tėvynėj buvau garbingas žmogus...

—Tuo aš tikiu! — paduodamas ranką pertrau-
kiau jo istoriją. Gaila žmogaus, kuris mažos aukos
sujaudintas, dar kartą prisimins savo skausmus ir
nelaimes. Jo veido bruožai tikrai taurūs ir inteli-
gentiški; juose atsišviečia gyvenimo agonija ir ko-
kia niekam nepasakyta jo paslaptis.

Nėtrukus pamačiau, kaip norvegas ėjo į arti
miausią smuklę. Ėjo jis skersai avenidą tiesiog, be
atodairos į greitai lekiančius limuzinus, kurie ga-
lėjo jį parblokti. Ar jis smuklėje pasisotins, ar
gal tik išsigers? Man vistiek. Tokio žmogaus ne-
galėčiau nei mokyti, nei teisti. Gal jis tiki kiek
atsigaivinsias apsvaiginęs savo didįjį skausmą ir
nepasakytąją paslaptį...

O iš okeano vis atliūliuoja nauji balti laivai su
jų kelevių koleivių iliuzijomis ir skirtingais liki-
mais...

★

Mano gyvenamo priemiesčio gatvelėj susispietę
visokių tautų europiečiai. Kaimynai aistringi muzi-
kos mėgėjai. Ispanas labiausiai mėgsta aštirus tan-
gus. Ukrainietis šį vakarą, kaip kasdien, po plačia-
šake palme groja armonika. Kaimynų muzika kon-
trastinga, susikertanti.

Šią naktį negaliu užmigti. Karšta kambary ir
neramu sieloj. Iš minčių neišeina į mano tėvą pa-
našus norvegas. Kokia jo paslaptis? Matau jo
liūdnas akis. Ukrainiečio armonikos giesmės lingu-
oja, kaip saulėtą dieną debesėlių šešėliai laukų
platybė. Užsimerkęs regiu: sesers sode žydi visos
obelys, bet nėra nei sesers, nei namų. Nėra tėviškėj

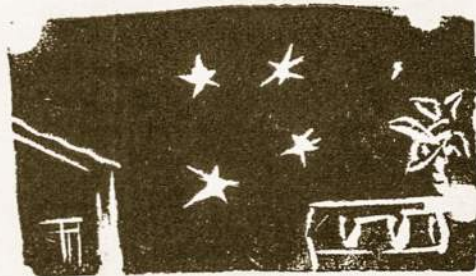
jau jokio gyvo daikto. Pašokstu, pasižiūriu per
langą. Jau pats vidurnaktis. Tiktai kur tėviškėj
matydavai šiaurinę, čia matosi nuostabūs Pietų
Kryžius — Cruz del Sur. Ukrainietis dabar groja
tyliai, svajingai, netrukdomas. Jis tikriausiai serga
ilgesio liga.

—Bloga be tėvynės, — sakė seans emigrantas. Ir
man neduoda ramybės gmtosios žemės šauksmas.
Prisimenu neseniai šitame Tolimųjų Pietų metro-
poly matytą vieną savo tautietį, iš nostalgijos pa-
mišusį. Jaunas dar žmogus, švelniašielis Aukštai-
tijos ūkininkaitis. Dabar jo manija-gėlės. Kol tu-
rėjo santaupų, pirkdavo tikras ir popierines, puok-
štes ir vainikus. Lyg jam vaidentųsi sesers darželiai
ir sekminių lankos. Jis mėgsta sakyti:

—Kai ūkanos praeis, matysis visos gėlės. Tada
jo nervingas veidas pragiedrėja, miglotose toliuose
paklydęs žvilgsnis įgauna prasmės.

O erdvių aukštybėj mirgėjo Cruz del Sur ne-
pasakydamas, ar dar sugrįšime ir ką berasime...

K. Čibiras

“O erdvių aukštybėj mirgėjo Cruz del Sur...”

M. Vaitkus

Naktis

Plačiai švelnias išskėtusi rankas
priglaust gyviems prie mylinčios širdies,
naktis pasaulin leidžias.

Ir rūmus ten, ir lūšnelės menkas
ji aplankys, kur gatvės kreivos klaidžios,
kur atdūsių girdės.

Nutils, nurims ir džiaugsmas, ir kančia,
šventos tylos paskendę jūroje,
kaip lašas joj išnykę,
ir atsilsės žmogaus širdis bent čia
ir bent sapne išvys gal laimę sykį,
ir kūnu taps svaja...

O tu, brolau, kur visa praradai
nuo gimtojo lopšelio lig kapų,
kuriam užgeso viltys:
ar tau pražys nakties sapnų žiedai,
ar gaubs tave svajonių saulės šiltis,
ar miegas dvelks kvapu?...

Kelheim 14. VI. 47.

v Šienapiūtė

Birželis. Argentinoje šaltis, rūkas, lietus. O tenai šituo laiku būdavo pavasaris, pati šienapiūtė...

"Piaun broliukai žalioj lankoj baltus dobielius!" — pavasarišku linksmumu skambėda vo Lietuvos laukais šienpiūvių dainos.

"Sukim dalgę, kol rasa!" — atkartodavo pamemunės šilai. Ir rikiavos eilėmis raumeningi sodžiaus sūnūs, švituodami blizgančiais dalgiais. Kaip iškilminga pavasario eisena žingsniavo jie lėtais, tvirtais žingsniais sužydusiomis pievomis, o ties jų kojomis gulė pradalgėmis rasotos pievų gėlės.

"Kai aš grėbiau lankoj šieną..." — vėl aidėjo kalneliais ir kloniais skaitstaveidžių mergelių balseliai. Baltavo skarelės, džiaugsmu, kaip ir tas pavasario dangus, spindėjo mėlynos akys, o rankose vikriai sukosi balti klevo grėblėliai, kedendami svaiginančiai kvepiantį šieną.

Neužmiršamos šienapiūtės dienos!

Š. m. birželio 25 d., šeštadienį, 19 val., Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedoje, statoma Gasparo Veličkos 2 veiksmų pjesė "Šienapiūtė". Režisuoja Al. Petravičius, Dainos — Al. Stasiulis, Tautiniai šokiai — Vyt. Namikas, Dekoracijos — dail. R. Kuprevičius.

Dalyvauja: L. Petravičienė, V. Lesniaskas, Vyt. Namikas, M. Mikalčienė, J. Stančūnas, Alg. Cibavičius, A. Mackevičiūtė, Vyt. Jucaitis, Z. Jaunius, Vyt. Grabauskas, tautinių šokių šokėjai ir jaunimas.

Be to, pirmą kartą dainuos naujas vyrų choras, vadovaujamas Al. Stasiulio.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti. Gal ši "Šienapiūtė" scenoje bent valandėlei nukels jus į pavasariu sužydusią tėviškę.

Rengėjai

Šiandien reikia ne mašinas naikinti, bet suprasti, kad mašinų civilizacija tankam, tai yra atsakomybės neturinčiai valstybei, neapsakomai palengvina pamažu, bet neišvengiamai sutriuškinti laisvąjį žmogų. Prieš nieką atsakomybės nejaučianti valstybė yra pašaukta nupiauti visa, kas pasirodo aukštesnis už ją, ir viską sutriuškinti, kas jai išdrįsta pasipriešinti. Sudieventoji valstybė yra tapusi dievu pasaulio be Dievo, kuris tuojau pasidarys pasaulis be žmogaus. Šitas "progresas" dar kartą pabrėžia slaptąją žmogaus neatskiriamumą nuo Dievo, kuris yra didieji krikščioniškojo tikėjimo paslaptis.

Georges Bernanos

KAS YRA PASAULĖŽIŪRA?

Pasaulėžiūra reiškia pažiūrą į pasaulį: į jo kilmę, esmę ir tikslą.

Tarp įvairių pasaulyje esančių daiktų svarbiausią vietą užima žmogus. Todėl pats svarbiausias pasaulėžiūros rūpestis yra atsakyti į tris patį žmogų liečiančius klausimus: ir kur yra žmogus, kas yra žmogus ir kam jis gyvena?

Iš kur yra žmogus: ar Dievo sutvertas, ar savaime atsiradęs?

Kas yra žmogus: ar turi jis nemarią sielą, ar tik mirtingą medžiaginį kūną?

Kam gyvena žmogus: ar tik šiam laikiniam pasauliui, ar kitam, amžinajam gyvenimui?

Visi žino, kad žmonių pasaulėžiūros nėra vienos. Jos skiriasi viena nuo kitos todėl, kad ne visi naudojasi tomis pačiomis priemonėmis pasauliui pažinti. Pavyzdžiui, gryna akimi žiūrėdami į vandens lašą, nieko jame nematome. Tačiau tą patį vandens lašą stebėdami pro padidinančią stiklą pamatome jame tikrą mažų gyvūnelių knibždyną. Panašiai ir žvaigždėtasis dangus vienai atrodo, kai į jį žiūrime gryna akimi, ir kitaip, kai į jį stebime pro teleskopą.

Nėra rimto žmogaus, kuris tvirtintų, kad pilnam žvaigždžių ištyrimui pakanka grynas akies ir kad visoki teleskopai tėra nereikalingi mokslininkų išsigalvojimai. Yra tačiau labai daug žmonių, kurie tvirtina, kad pasaulio ir žmogaus pilnam pažinimui visiškai pakanka žmogaus gryno proto. Dievo apreiškimas, viršijęs proto ribas, esąs kunigų pasimanymas.

Vis dėlto didelė žmonių, ypač giliau protaujančių, dauguma yra priešingos nuomonės. Jie galvoja šitaip:

Gera višta kasdien padeda po vieną kiaušinį, o viso pasaulio mokslininkų protai nesugeba pagaminti nė vieno vištos kiaušinio. Kiekviena paprasčiausioji žolė kasmet išaugina daug naujų sėklų, o viso pasaulio mokslininkai dar nesugeba pagaminti nė vienos paprasčiausios sėklos, net nė vienos gyvos ląstelės, iš kurių susideda augalų ir gyvūnų kūnai.

Savaime peršasi išvada, kad višta ar žolė, kuri net pati nežino, kad ji yra yra kur kas protingesnė už viso pasaulio mokslininkus. Tik tas vištos ar žolės protingumas yra ne jos pačios, nes ji proto neturi. Ji pati nė nesupranta, kaip tai viskas įvyksta. Lygiai, kaip ir mano plunksna nežino, kaip ji užrašo mano mintis baltame popierėje. Vištoje, žolėje ir visuose neprotingų daiktų protinguose veiksmuose apsidėmė žmogaus protą viršijantis paties Dievo protas.

Ką Dievo protas sugalvoja ir padaro, tai silpnas žmogaus protelis pilnai suprasti nes-

tengia. Kūdikis labai dažnai nesupranta suaugusių žmonių veiksmų. Žmogus yra tik silpnas kūdikis prieš tą galingąjį Dievą, kuris tarsi bežaidamas, iš baisiosios atominės energijos sutvėrė milijardus žvaigždžių pasaulių. Šitai nuostabiai plačiam pasauliui ir jame gyvenančiam žmogui pilnai suprasti nepakanka tik vieno silpno žmogaus proto. Reikia, kad Dievas jį pamokytų taip, kaip tėvas moko savo sūnų.

Štai kodėl mokslininkai, kurie pasaulio ir žmogaus pažinimui naudoja tik savo pačių gryną protą, pagrindiniuose pasaulėžiūros klasimuose **nesutaria**. Nors jie ir visą savo gyvenimą pašvenčia tik mokslui, tai vis dėlto pasilieka panašūs į aklius žmones, kurie susitarė ištirti dramblių. Vienas apgraubė dramblio koją ir, manydamas, kad tai jau visas dramblys, rimtai paskelbė: Dramblys yra panašus į piestą. Kitas tuo tarpu apgraubė dramblio siurblių ir, įsitikinęs, kad tai jau visas dramblys, piktai atsikirto: Neieškok, mielasis, aklešnių už save! Dramblys nieko bendra su piesta neturi: jo visas kūnas yra visai toks pat kaip didelio žalčio ar gyvatės, kai ji pašikabina ant medžio šakos...

Jeigu tad mokslininkai, naudodamiesi grynu protu, per visą savo gyvenimą nestengia prieiti prie vienos visiems priimtinos tiesos apie pasaulį ir žmogų, tai ką ir bekalbėti apie pusemokslis ir bemokslis, kurie visą savo gyvenimą praužia, pratinginiauja, arba yra priversti kietai kovoti dėl kasdieninės duonos kąsnio? O juk gyvenama tik vieną kartą. Argi žmogus, kuris žino, kam tarnauja jo peilis, plunksna ar plaktukas, gali būti ramus nežinodamas kam jis pats gyvena? Ir jeigu nė jis pats nė viso mokslininkai, kad ir norėdami, nestengia jam šito klausimo atsakyti, tai ar neprotinga yra laukti, kad pats Aukščiausias Protas, kuris ne tik visame pasaulyje, bet ir pačiame žmoguje nuolatos veikia, jam pagelbėtų?

Atrodo, kad taip. Ir visa žmonijos istorija patvirtina šią spėjimą. Kai tik kuri tauta ar ir visa žmonija nukrypsta nuo paties Dievo duotų įsakymų kelio, taip ir prasideda jos nelaimės. Kaip vaikui, kuris, neklausydamas motinos įspėjimo, išdrįsta kišti pirštą į ugnį. Žmogus, nebedamas Dievo duotų įsakymų ir įspėjimų ir pasikliaudamas tik savo paties protu, pasidaro pavojingas pats sau ir kitiems. Nė tik atskiro žmogaus, bet ir visos žmonijos gyvenimas pasirado nesaugus, nes tada žmogus sukyla prieš save pati, ir jo savižudiškoji ranka pradeda vykdyti dieviškąjį teisingumą.

B.

Pavergtoji Lietuva

KOMUNISTŲ SUVAŽIAVIMAS LIETUVOJE

Š. m. vasario 6 d. Filharmonijos salėje. Vilniuje, buvo šeštasis Lietuvos Komunistų Partijos suvažiavimas. Dalyvavo 466 delegatai sprendžiamuoju balsu ir 74 patariamuoju. Atidarė centro komiteto sekretorius Sniečkus. Prezidiume buvo 39 nariai: Bagramjan su savo pavaduotoju Rogovu ir Pabaltijo srities NKVD viršininku Voroninu, Efimovas, Krasnobajevs, Pisarevas, Smirnovas, Kožuchovas, Trofimovas, Fedorovas, Šupikovas ir kt. Fedorovič (iš Šiaulių) pasiūlė 17 žmonių mandatų misiją: Vasilenko, Vetrov, Agarkin, Olev, Olikov ir kt. Smirnov pasiūlė 11 sekretorių: Baranov, Bičkovskij, Mironov, Meskinov ir kt. Litvinenko pasiūlė 12 narių redakcinę komisiją: Volkov, Smirnov, Sinkov ir kt. Iš šitų „lietuviškų“ pavardžių numanu, kas vadovauja Lietuvos komunistams.

KOMUNISTŲ SIEKIMAI LIETUVOJE

Minėtame komunistų suvažiavime Sniečkus padarė prancšimą apie komunistų siekimus Lietuvoje. Jis pabrėžė, kad „Partija sudavė triuškinamą smūgį buržuaziniam nacionalistam, kovoja prieš reakcinę katalikų dvasininkiją, mobilizuoja liaudį prieš buožes... Žemės ūkio mokesčiai savo smagaliu nutaikyti prieš buožes“. Reiškia, ūkininkų ir katalikų dvasininkijos sunaikinimas yra vyriausias dabartinis komunistų siekimas Lietuvoje. Apie kovą su katalikų dvasininkais Sniečkus savo kalboje užsiminė net 9 kartų!

ŪKINĖ PADĖTIS

Savo pranešime Sniečkus pareiškė, kad Vokiečių okupacijos metu Lietuvoje sumažėjo arklių 42%, raguočių 41%, kiaulių 60%. Per dabartinius trejus metus arklių padaugėjo 28%, kiaulių 7%, karvių raguočių 41%, kiaulių 60%. Per dabartinius trejus metus arklių padaugėjo 28%, kiaulių 7%, karvių žai (valstybiniai dvarai). Juose sujungta 22.868 ūkiai. Daugiausia kolchozų yra Šiaulių ap. — per 100. Antroj eilėj — Mažeikių ap. Kai kuriuose valsciuose jau visi ūkininkai kolchozuose.

SVEIKATOS IR SOCIALINIAI REIKALAI

Sniečkaus pranešimu, Lietuvos ligoninėse ir sanatorijose yra 9.448 lovos. Paruošta 400 gydytojų, kurių vis dar trūksta. Trūksta medicinų priemonių. Sveikatos punktam trūksta kuro, patalpų, transporto. Sveikatos ministerija tuo nesirūpinanti. Medicinos pagalba nemokama, bet yra nežmoniškų atsitikimų. Kai invalidas Apockis su 6 vaikais paprašė pašalpos, šiauliškis išpolkomas dėjo rezoliuciją:

„Iaukti tris katvirčius metų“. Kėdainiuose išmesta iš buto Baranovičienės šeima — du vaikai — už nuomos nesumokėjimą, nors pati Baranovičienė buvo tuo metu ligoninėj.

MOKYKLOS

Aukštosiose mokyklose, to paties Sniečkaus pranešimu, mokosi 9.236 studentai. „1948-49 mm. buvo 3.421 pradžios mokyklos ir apie 300.000 mokinių, 370 gimnazijų ir progimnazijų, 26 vakarinės mokyklos, 63 vakarinės gimnazijos ir progimnazijos suaugusiems su 11.000 mokinių. Paruošta 1.400 mokytojų ir 6.000 mokosi“. Mokyklose Sniečkus randa tokius trūkumus: „Visuotinio mokymo įstatymas lieka neįvykdytas. Eilėje vietų istorijos, konstitucijos, literatūros, geografijos ir gamtos dėstymas nepakankamai formuluoja marksistinę leninistinę pasaulėžiūrą ir demaskuoja buržuazines nacionalistines ideologijas. Mičiurinizmas dėstomas silpnai. Nepanaudojamos veiksmingos priemonės kovai su religiniais prietarais... Mokymo centras turi būti rusų kalba.“

“PAVASARIO VEJAI” BALTIJOS KRAŠTAMS...

Anglų laikraštis „Times“ š. m. vasario 23 d. nr. įsidėjo išsamų straipsnį „Baltijos valstybės“ su Baltijos kraštų žemėlapiu (Vilnius pažymėtas Lietuvos teritorijoje). Apibūdinęs dabartinę padėtį, „Times“ pastebi, jog „nepalaužta (Baltijos tautų) dvasią įrodo gausūs partizanai, tebeveikią tėvynės giriose, ir dažnas sovietų radijo pabrėžimas, jog Baltijos tautų svajonės apie nepriklausomybę yra absurdiškos“. Politiniai stebėtojai Londone pažymi: užpernai toks straipsnis „Times“ buvo iš viso neįmanomas; pernai jis būtų reiškęs revoliuciją; šiemet jis rodo, kad Londone Baltijos kraštams pradeda pūsti švelnesni pavasario vėjai. (Elta)

Romualdas Kuprevičius: Kristus Rūpintojėlis degančios tėviškės dūmuose.

Iš Viso Pasaulio

Sovietų Sąjunga laikas nuo laiko mėgsta suvaidinti balandį su taikos šakele snape, kad tuo būtų galėtų nukreipti pasaulio akis nuo tikrųjų sovietų planų. Visus nemažai sudomino žinia, kada sovietai balandžio pabaigoj pasiuntė savo atstovus į Vašingtoną, siūlydami panaikinti Berlyno blokadą. Kurie jau pažinojo sovietų kovos būdus, ne be pagrindo savęs klausė, ką dabar sovietai slepia po šia taikinga skraiste? Kada gegužės 12 d. buvo panaikinta Berlyno blokada, berlyniečiai džiaugėsi, kad prasidės naujas, laisvesnis gyvenimas. Daugelis, nesuprasdami sovietų užmačių, manė kad Berlyno blokadą panaikino sovietai. Ūpo pagauti, žmonės pamiršo, kad tą pačią blokadą prieš metus įvedė rusai. Kada Berlyne žmonės džiūgavo, Kinijos pilietinis karas visu smarkumu ėjo tolyn, vienas miestas krito po kito, komunistinė banga nesulaikoma liejosi pirmyn. Pasaulis betgi domėjosi Berlyno scena, kurioje taip puikiai vaidino sovietų diplomatai. Tačiau neišgai berlyniečiai džiaugėsi blokados panaikinimu. Rusai savo įvairiais potvarkiais visai trukdė Berlyno aprūpinimą. Iškilęs geležinkelių streikas susisiekimą su Berlynu visai paralyžiavo. Kaip žinome, Berlyne yra dvejopi pinigai: vieni sovietiniai zoni, kiti anglų - amerikiečių zoni. Sovietiniai pinigai neturi nei dešimtadalio vertės palyginus su anglų-amerikiečių zoni pinigais. Geležinkeliai pareikalavo, kad jiems algos būtų mokamos ne sovietiniais pinigais, bet vakarinės Berlyno dalies valiuta. Rusai atsisakė patenkinti geležinkelių reikalavimą ir streikuojančius darbininkus jėga vertė dirbti. Įvyko kruvinų susirėmimų tarp streikuojančių ir sovietinės policijos, tapo užmušta keliasdešimt darbininkų ir keli šimtai sužeista. Praktiškai susisiekimas su Berlynu tapo visiškai nutarautas ir anglai - amerikiečiai jį vėl turi lėktuvais aprūpinti.

Prasidėjusi gegužės 23 d. Paryžiuje "keturių didžiųjų" konferencija yra ne kas kitas kaip tik rusų diplomatinio spektaklio tąsa tik kitoje scenoje. Sovietams yra svarbu išlošti laiko, nes jis dirba jų naudai. Anglai ir amerikiečiai per daug tiki sovietų geriečiams norams ir kiekviename jų piršto mostelėjime nori įžiūrėti taikos pastangą. Stalinas kovo mėn. kalbėdamas politinio biuro susirinkime pasakė: "Komunistų partijos svarbiausias uždavinys yra sutrukdyti, kad karo kurstytojai nesukeltų karo. Jei pasiseks iki 1960 metų išlaikyti taiką, tada Sov. Sąjungai nieko blogo nebegali atsitikti". Sovietai tikisi jau 1951 taip išbulinti savo aviaciją ir atominius ginklus, kad karą jau galėtų vesti Amerikos teritorijoje. Todėl suprantama, kad ligšiolinės konferencijos su rusais visada baigdavosi nepasisekimu, nes rusams buvo svarbu tik išlošti laiką.

Amerika betgi per pokarinį laikotarpį irgi nesėdėjo rankas nuleidusi: gaminosi naujus ginklus, tobulino turimus. Tačiau reikia atsiminti, kad prieš geros amerikonių technikos, greit ginklų sandėliai pasidarė pilni, fabriku produkcija turėjo sumažėti. Atsirado beveik keturi milijonai bedarbių. Tuo labai džiaugėsi sovietai, tikėdamiesi, kad Amerikoje atsirastų finansinė krizė, darbininkai pradės kelti neramumus. Tačiau tas neįvyko, amerikonių pradėjo gaminti reikmenis praktiškam gyvenimui, pardavė kitiems kraštams ir taip nuo krizės išsigelbėjo. Sovietai, vaidindami taikos apaštalus, bando psichologiniu būdu sugriaut amerikiečių ginklavimąsi. Kaip žinome, Amerikoje yra daug įtakingų kapitalistų ir politikų, kurie nenori kištis į Europos reikalus. Kada sovietai panaikino Berlyno blokadą ir dabar derasi Paryžiuje, amerikonių gali ištikrųjų pamanyti, kam mums ginkluotis, jei sovietai mūsų nepuls. Sovietai bando visas priemones, kad tik savo konkurentus apgaut. Leninas yra pasakęs: komunizmas gali daryti sutartis kad ir su pačiu velniu, jei tik tas naudinga komunizmui. Taip ir šio karo metu, amerikiečiams reikalaujant, buvo uždarytas Kominternas. Tačiau jo veikimas už uždarytų durų vyko toliau ir po karo atsigavo Kominformo vardu.

Paryžiuje derybos vyksta be ypatingų rezultatų, tik šį kartą anglai ir amerikiečiai yra mažiau nuolaidūs, negu anksčiau. Pagrindinis ginčas eina dėl Vokietijos. Anglai-amerikiečiai pripažįsta Bonnos vyriausybę, o rusai nori grįžti prie senos valdymo formos, kad Vokietiją turėtų valdyti keturių okupacinių jėgų viršininkai. Tokia savo taktika, rusai nuostojo daug populiarumo vokiečių akyse, nes rusai anksčiau vokiečiams žadėjo centralinę vyriausybę, o dabar apie tai nebekalba. Matyt, kad rusai po rytinėj zonoj įvykusių liaudies tarybų rinkimų, kur komunistai telaimėjo 66%, nebėra taip entuziastingi Vokietijos vienybės reikalu, nes pamatė, kad vokiečiai nėra jau taip dideli komunizmo draugai, kaip kad rusai tikėjosi.

Paryžiaus konferencija tik viena gera turi, kad dar labiau išryškės amerikiečių ir rusų nuomonės, vieni ir kiti pamatys, su kuo turi reikalą. Aiškus kelias visada yra daug geresnis negu klaidžiojimas be krypties.

Pasiruošimai visokiems netikėtiniams abiejose pusėse vyksta sparčiai pirmyn. Amerikiečiai atsiuntė į Angliją lėktuvus su atomo bombomis ir ten daro jų atsargas. Anglijos aukštieji karininkai tarėsi, kaip apsiginti nuo oro puolimų. Amerikiečių pagalba Turkijai ir Graikijai vyksta toliau, amerikiečiai norėtų karo bazes įrengti ir Ispanijoje, tačiau nesant diplomatinių santykių, tas padaryti sunkiau. Kaip žinome, pagal UNO nutarimą, visos valstybės nutraukė diplomatinius santykius su Ispanija, neva dėl diktatūrinio Franco režimo. Gegužės mėnesį, per UNO suvažiavimą, Pietų Amerikos valstybės norėjo tą klaidą atitaisyti ir pasiūlė, kad vėl reikėtų atnaujinti diplomatinius santykius su Ispanija. Juk Rusijoje, kur vyrauja didžiausias žmogaus laisvų

paniekinimas, yra visų kraštų diplomatai ir rusai sėdi prie vieno stalo su demokratiškais valstybėmis. Atidavus Ispanijos klausimą balsavimui, buvo vistik pasisakyta prieš diplomatinį santykių atnaujinimą.

Kinijos pilietinis karas vyksta su dideliu įniršimu tolyn. Kritus Šangajui, komunistai žygiuoja Kantonu link. Sąryšyje su Kinijos pilietiniu karu, Anglija labai susirūpino savo kolonijomis Azijoje, nes ir j ten gali netrukus persimesti komunistinis judėjimas. Tuo atveju Anglijai reikėtų permesti į Aziją dideles karines pajėgas, kas labai susilpnintų amerikiečių-anglų pajėgas Europoj.

Politikai derasi; ką jie nutars, sunku pasakyti, nes abi pusės dar svarbiųjų kortų neparodė. Taikos gėlėlė, nors ir silpna, dar žaliuoja. Ar ji išaugs į didelį žiedą, ar taps šalnos pakąsta, pamatysim vėliau.

—Vyskupas Kazimieras Paltarokas, vienintėlis gyvas likęs vyskupas Lietuvoje, kaip praneša žinios iš Lietuvos, turi slapstytis. Pražilęs, barzda apaugęs gyvena kaimuose, dažnai keisdamas savo gyvenamąją vietą.

AG. L.

ČILĖS LIETUVIAI

Santiago Katedros Rektorius — lietuvis. Prieš porą metų į Čilę nuvykęs teologijos daktaras kun. Titas Narbutas neseniai tapo paskirtas Santiago Katedros Rektorium. Pareigas pradėjo eiti nuo balandžio 1 d. Katedra yra didžiulė, primena Romos baziliką. Ji stovi pačiam sostinės centre. Kun. Dr. Narbutas yra nuolatinis "LAIKO" bendradarbis, užima bene aukščiausią vietą iš visų lietuvių dvasininkų P. Amerikoje.

Kas ką studijuoja. Čilėje yra keletas lietuvių, gilinančių savo žinias vietos aukštosiose mokyklose. "LAIKO" bendradarbis Povilas Stelingis studijuoja Katalikų Universitete ispanų kalbą. Studentas vilnietis Kakarieka studijuoja istoriją Valstybiniame Santiago universitete. Kun. Leonas Zaremba, neseniai atvykęs iš Romos, paskirtas į parapiją, kurioje anksčiau darbavosi Dr. T. Narbutas. Be to jis pradėjo klausyti penktųjų teologijos metų paskaitą kursą Teologijos Fakultete daktaro laipsniui įgyti.

Nauja knyga apie Lietuvą. Santiago gyvenęs rašytojas T. Angelaitis, tremtinys, neseniai išleido ispanų kalba 48 puslapių knygelę apie Lietuvą: "Stalin e Hitler en Lituania". Knygelėje gyvai aprašytas bolševikų įsiveržimas į Lietuvą 1940 m., vad. "Liaudies Seimo" "laisvi" rinkimai, "rojus" po Stalino saule, kam vertas Stalino žodis, lietuvių tautos naikinimas, lietuvių revoliucija prieš sovietus, rudoji (nacionalsocialistinė Hitlerio) vergija, nacių siautėjimas Lietuvoje ir lietuvių pasipriešinimas jų priespaudai, antroji bolševikų okupacija, kur naikina tautą baisiau už juodąjį marą. Knygoje aprašytas lietuvių partizanų prasiveržimas pro geležinę uždangą ir paskutinės žinios iš Lietuvos apie vykstan-

tį Lietuvoje pasipriešinimą bolševikiniam terorui ir apie Katalikų Bažnyčios persekiojimus Lietuvoje. Priede yra duota graži Lietuvos istorijos santrauka ir žinios apie lietuvius, jų kalbą ir meną. Ši knygelė daug pasitarnaus Lietuvos bylai ir propagandai P. Amerikoje. Galima užsisakyti ir įsigyti "LAIKO" Administracijoje.

Mokslinis lietuvių veikalas. Šiomis dienomis Santiage išėjo iš spaudos naujas mokslinis veikalas ispanų kalba: "La reforma del Breviario Romano por Pio X". Jos autorius yra kun. Dr. Titas Narbutas. Knyga nagrinėja Pijaus X pravestą Brevijoriaus reformą. Už šį veikalą autorius š. m. gegužės 4 d. yra gavęs teologijos daktaro diplomą.

Atvyksta kun. K. Veselauskas. Iš Romos į Čilę ruošiasi atvažiuoti kun. K. Veselauskas. Vizai gauti leidimai Romos Konsului jau nusiųsti. Po keletos mėnesių, tikimasi, jau bus Čilėje.

Lietuvis pergyvena žemės drebėjimą. Š. m. balandžio mėn. Čilės pietuose, apie Angol miestą, įvyko stiprus žemės drebėjimas. Tenai netoliese gyvena ir vienas lietuvis — p. Kazimieras Šukšta, kuris išliko gyvas. Jo gyvenamas namas smarkiai nukentėjo: nuvirtę kaminai, buvo išversta virtuvė. Kadangi namas medinis, tai pavojus buvo mažesnis. Drebėjimo metu p. K. Šukšta namuose buvo vienas. Greit atsikėlęs, langus atidarė ir išbėgo. Jo žmona gyvena Santiage ir gavo iš vyro laišką su drebėjimo aprašymu.

T. A.

1949 m. liepos 3 d., sekmadienį, Lietuvių salėje, Brasil 835, Avellanedoje, įvyks

LIETUVIŠKOS POEZIJOS VAKARAS

Bus deklamuojami: B. Brazdžionis, H. Nagys, J. Aistis, V. Mačernis, F. Kirša ir J. Baltrušaitis.

Deklamuos: L. Petravičienė, B. Kerbelienė, E. Ryselienė, M. Mikalčienė ir J. Valcintas.

Šiame vakare pirmą sykį Argentinos scenoje pasirodys pianistas V. Kerbelis, paskambindamas savo muzikos kūrinius. To paties pianisto sukomponuotas liaudies dainas padainuos E. Norėkienė.

Paskaitą apie poeziją skaitys A. Grauslys.

Poezijos vakaro metu bus

LIETUVIŠKOS KNYGOS PARODA,

apimanti laikotarpį nuo pirmosios lietuviškos knygos pasirodymo iki mūsų dienų. Tai pirmoji tokio plataus masto lietuviškos spaudos apžvalga Argentinoje. Knygos parodą, daug darbo įdėdamas, rūpestingai paruošė J. Vedegys.

Pradžią 17 val. Įėjimas visiems 2 pezai.

● Šv. Cecilijos Choro įdainuotų

Lietuviškų Plokštelių

galima gauti: Lietuvių Parapijoje Avellanedoje, pas reikalų vedėją p. K. Misiūną ir per bet kurį šv. Cecilijos choro narį.

MES VEIKIAME

MONTEVIDEO

Išgirsite apie Lietuvą

Lietuvos okupacijos gedului paminėti Montevideo radio stotis CX24 (Vez del Aire) birželio 15 dieną 5,30 val. po pietų skiria specialią programą. Lietuviams bus įdomu išgirsti savas dainas ir įžymių kalbėtojų žodį.

Šelpia lietuvių tremtinių vaikus

Šiomet Motinos Dienos minėjimą kultūriečių salėje gegužės 22 d. surengė Urug. Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Globoti Draugija. Meninė dalis buvo kruopščiai paruošta Ant. Kevėžos, kuris yra čia veikiančios lietuvių mokyklos kursų vedėjas.

Šventės pradedamąjį žodį tarė p. L. Graužinienė, minėtos draugijos pirmininkė. Sekė puiki 4 metų Viktorės Grišonaitės deklamacija ir K. Čibiro paskaita apie motinų pagerbimo prasmę. Kalbėjo ir kultūriečių pirm. J. Jazauskas. Visas būrys mažųjų lietuviukų sakė eilėraščius ir, p. Graigaitės bei p. Derenčiaus padedami, suvaidino gyvąjį paveikslą. Su gausia publika susipažino iš Anglijos į Argentiną vykstantys du svečiai ir viešnia p. Vaitonytė, kuri pasakė sveikinimo kalbą.

Iš loterijos ir kitais būdais per šį minėjimą gauti per 150 pezų pelno skiriami lietuvių tremtinių vaikų Europoje šelpimui. **Kor.**

LAIŠKAS REDAKCIJAI

Didžiai Gerbiamas Pone Redaktoriau,

Jungtinėse Amerikos Valstybėse leidžiamo laikraščio "Naujienos" N 9 š. m. sausio m. 12 d. tilpo p. Lazdausko - Toliušio straipsnis: "Urugvajaus Lietuvių Darbai ir Dienos", ryšyje su kuriuo prašome malonėti paskelbti Urugvajaus Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Globoti Draugijos visuotinio narių susirinkimo š. m. gegužės m. 14 d. vienbalsiai priimtą sekantį protestą:

P. Lazdauskas - Toliušis savo straipsnyje, be kitų šmeižtų, visai nepagrįstai puola mūsų draugiją, tvirtindamas, kad už mūsų surinktas "aukas vaikučiams tuli karo tremtiniai, dažniausia būvę aukšti pareigūnai smetoniškos diktatūros laikais, perkasi sau laivakortes išvykimui iš Vokietijos..." arba "Lietuvos Atstovas Pietų Amerikai turi gerą ranką, kuria jis savo gimines ir politinius vienminčius karo tremtyje pavertė vaikučiais ir juos gelbsti Urugvajaus lietuvių aukomis" ir t. p.

Šitokius dalykus reikia įrodyti faktais, nepakanka piktų insinuacijų ir išgalvotų tvirtinimų.

Mūsų draugiją jau antri metai veikia patriotinės lietuvių kolonijos tarpe ir visos jos surinktos aukos bei kitokiais būdais gautos pajamos tuoj yra paskelbiamos viešai spaudoje, kur taip pat telpa išlaidų apyskaitos.

Draugijos Valdyba, kuriai pirmininkauja p. L. Graužinienė, nieko nedaro neatsiklausus visuotinio narių susirinkimo, kurs tvirtina kiekvieną daromą išlaidą.

Draugija savo aukas Europon siunčia per Tarptau-

tinę Vaikams Globoti Sąjungą (Union Internationale de Protection de l'Enfance Ženevoje), kadangi čia veikia kaip to Sąjungos Urugvajaus Skyriaus Lietuvių Sub-Komitetas.

Tos aukos jau nebe pinigais, o maisto produktų pavidale pasiekia Lietuvių Raudonąjį Kryžių, kurio yra delinamos labiausia pašalpos reikalingiems lietuvių tremtinių vaikams.

Tuo būdu mūsų siunčiama pašalpa pereina per trijų organizacijų kontrolę ir visiems geros valios Urugvajaus lietuviams apie tai yra puikiai žinoma.

Pietų Amerikai Lietuvos Ministeris Dr. K. Graužinis tiek teturi bendra su mūsų draugijos veikla, kad kiekviena proga gausiai aukoja.

Todel tad Urugvajaus Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Globoti Draugija čiuomi reiškia savo protestą prieš p. Lazdausko-Toliušio korespondencijoje tilpusius neteisingus tvirtinimus bei insinuacijas. Šitokiais melagingais šmeižtas tik padedama komunistams, demoralizuojant mūsų kolonijos veiklą ir sudaromos nepakenčiamos sąlygos ne tik tautiniam, bet ir grynai labdariniam darbui.

(pas.) O. Grakauskiėnė

Urugv. L.T.V.G. Draugijos Vice Pirmininkė

(pas.) M. Cieslinskiėnė

U.L.T.V.G. Draugijos Sekretorė

Montevideo, 1949. V. 23.

Pasidalino pareigomis. Pasirodžius tariamai "jumoristiniui" žurnaliui "K.", visi šlyktūs šmeižtai bei asmeniniai užgauliojimai iš komunistinio "Darbo" buvo perkelti į šį naują begėdišką lapelį, kurį faktinai redaguoja P. Čiučelis. Pasirodo, "Darbo" rašėivos gudresni už savo samdinius. **Šauklys.**

BERISSO

Išpūdingas Motinos Dienos Minėjimas. Gegužio 15 d. "Mindaugo" dr-jos moterys suorganizavo gražų Motinos Dienos minėjimą. 10 val. ryto parapijos bažnyčioje buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos, kurias laikė ir atitinkamą pamokslą pasakė kun. Kazys Černiauskas. Po pamaldų "Mindaugo" dr-jos patalpose atvykusiems iš Buenos Aires svečiams buvo iškilmingi pietūs — asada, kuriuose be "Mindaugiečių" valdybos narių ir kitų žymių Berisso veikėjų dar matėsi p. Z. Juknevičius, p. V. Januškevičius su ponia, p. Žekys, p. Valentinavičius, p. V. Namikas su tautinių šokių grupe, p. A. Petravičius, p. Stasiulis ir kt. 16 val. Ukrainiečių salėje buvo iškilmingas Motinos pagerbimas. Atidarymo žodį tarė p. Stundžia. Sekė graži p. Miselio paskaita, kurioje vaizdžiai buvo nušviestas motinos lietuvių vaidmuo ir nuopelnai tautai. Svečių vardu sveikino kun. K. Černiauskas, Meninėje dalyje p. Z. Juknevičiaus vadovaujama artistų grupė išpūdingai suvaidino "Nepasisekusį debiutą" p. Miselytė padeklamavo eilėraščių "Motinai". Ypačiai berisiečiams patiko tautiniai šokiai, kuriems vadovauja Vyt. Namikas. **Buvęs**

CORDOBA

Motinos Dienos minėjimas. Š. m. gegužės mėn. 8 d. Kordoboj pirmą kartą buvo paminėta Motinos Diena. Šį minėjimą suruošė liet. organizacija "Susivienijimas" p. Sadukų namuose. Prie jo suruošimo daugiausia pasidarbavo p. Meilutis, p-lė Meilutytė, p. Tumosa, p. Sadukas ir p. Janulis. Po pirmininko p. Tumoso atidarymo žodžio sekė p. Kuncaitienės Motinės Motinos Dienai pritaikyta paskaita. Didelį susidomėjimą sukėlė pirmą kartą pasirodęs Kordobos lietuvių vaikų choras, suorganizuotas ir vedamas p. lės E. Meilutytės, ir iš chorištų sudaryta taut. šokių grupelė. Jaunieji menininkai, dėka savo mokytojos rūpestingo paruošimo, gražiai pasirodė. Be to, keletas iš jų ir deklamacijose pasižymėjo. P-lė Meilutytė, išpūdingai padeklamuodama "Motinos širdis" ir solo padainuodama "Nepalik manės vieno, mama", pravirkdė jautrius minėjimo dalyvius. Jos duetas su p. Januliu turėjo tokį didelį pasisekimą, jog turėjo būti pakartotas.

Programą vykusiai pranešinėjo p. Janulis, čia gimes ir augęs lietuvis. Po programos sakė šokiai ir dainos, o p. Daukas su p. Gruzdžiu linksmino susirinkusius grojant smuiku ir armonika senas melodijas.

Minėjimo nuotaika buvo jauki ir lietuviška, o išsiskirstydami svečiai pareiškė, kad norėtų dažniau tokių tikrai lietuvišku parengimų.

Nepaprastas Andriaus Kuprevičiaus pasisekimas Kordoboj. Š. M. gegužės mėn. 13 ir 14 dienomis Kordoboj įvyko mūsų jauno talentingo pianisto A. Kuprevičiaus koncertai, kuriuos suruošė vietinė Muzikų Draugija. — Koncertas, įvykęs gegužės 13 d. buvo uždaras ir skirtas tik šios draugijos nariams, kurių prisirinko didelis skaičius. Didžiausią pasigerėjimą jų tarpe sukėlė mūsų žymusis pianistas, ne paprastu meistriškumu išpildydamas Bach, Scarlatti, Rameau, Schumann, Ravel ir Debussy kūrinius. Susižavėjimas jo menu buvo toks didelis, jog koncertui pasibaigus, klausytojai nenorėjo išsiskirstyti, nesibaigiančiais aplodismentais priversdami koncertantą keletą kartų bisuoti. Be to, kiekvienas priėjęs dar asmeniškai jį sveikino.

Taip pat nepaprastą pasisekimą turėjo ir antrasis Kuprevičiaus koncertas, įvykęs Rivera Indarte teatro salėje ir skirtas Chopino 100 metų mirties paminėjimui. Programa buvo sudaryta išimtinai iš šio kompozitoriaus kūrinių. Teatras buvo perpildytas, visur pristatytos kėdės, net scenoj sėdėjo publika, be to, buvo ir stovinėjų. Bilietai buvo išparduoti dar diena prieš įvykstant koncertui, taip kad daug kas bilietų jau nebegavo. Mat, kordobiečiai prisiminė Kuprevičiaus pirmąjį pasirodymą Kordoboj perreitalais metais, kuris jiems buvo padaręs tokį įspūdį, jog šio koncerto niekas praleisti nenorėjo. Ir mūsų Kuprevičius pateisino šį susidomėjimą. Išpildydamas su begaliniu įsijautimu Chopino kūrinius, atskleisdamas pilnumoj jų nemirtingą grožį ne tik muzikos žinovams bet ir pilkajai miniai, Kuprevičius iš šio koncerto padarė tikrą "sielos šventę".

Publikos susižavėjimas buvo didžiausias, nesibaigiančios ovacijos privertė jį sugrįžti į Kordobos lietuvių, didžiudamiesi savo garsaus tautiečio pasisekimais ir norėdami pagerbti brangų svečią, suruošė jam po koncerto vakarenę p. Bendinskų namuose, kur jis buvo apsistojęs. Jo nuoširdumas, lietuviškas paprastumas ir simpatingumas paliko kuo gražiausius įspūdžius tiems, kurie su juo buvę susitikę. Kordobiečiai iš visos širdies linki jam ir toliau tokio užtarnauto pasisekimo ir sako — iki malonaus pasimatymo!

J. K.

BUENOS AIRES — AVELLANEDA

"LAIKO" Bendradarbių posėdis įvyko "LAIKO" skaityklos patalpose gegužio 21 d. 17 val. Gyvose diskusijose iškeltas ir aptartas reikalas, nedelsiant imtis kultūrinio "LAIKO" klubo įkūrimo. "LAIKO" redaktorius buvo įgaliotas parūpinti atitinkamas patalpas ir išstudijuoti visas klubo organizavimo aplinkybes, apie kurias bus padarytas išsamus pranešimas sekančiame "LAIKO" bendradarbių posėdyje, kuris įvyks birželio 25 d. 17 val. "LAIKO" skaitykloje.

Rep.

Motinos dienos minėjimas su dideliu pasisekimu buvo atšvęstas gegužio 8 d. Lietuvių Salėje Avellanedoje. Ypačiai gausi publika turėjo progos išgirsti įdomią p. E. Gruodienės paskaitą apie motiną, pasižiūrėti tautinių šokių, gyvojo paveiklo "Vargo mokykla" ir vaidinimo "Sekminių vainikas", kurį surežisavo p. A. Ališauskas. Publikai jau iš seniau pažįstami vaidintojai: V. Jakubkienė, Miliauskienė, A. Žekytė, A. Matukas, J. Žekys, J. Povilonienė, J. Pasloveckas, A. Paršelis ir kt. savo vaidmenis atliko su įsijautimu. Minėjimą suorganizavo Moterų ir Mergaičių dr. ja "Birutė". Kaip teko patirti, p. A. Ališauskas, buvęs Lietuvoje pradžios mokyklų inspektorius, ruošia nemažiau įdomią programą ir 9 metų Lietuvos pavergimo sukakčiai paminėti. Šios liūdnos sukakties minėjimas įvyks birželio 12 d. 17 val. toje pačioje Lietuvių Salėje.

ep.

"Daina be galo" su dideliu pasisekimu buvo suvaidinta Lietuvių Salėje gegužio 22 d. Parengimą organizavo šv. Cecilijos Choras. Linksmapą komediją surežisavo žinomas A. L. Jaunimo Dr-jos Vaidintojų Būrelio režisierius p. Z. Juknevičius. Vaidino: Z. Juknevičius, Br. Verbickas, B. Deveikis, J. Povilonienė, M. Misiuraitė ir K. Misiūnas. Publika su regimu pasitenkinimu sekė tiek patį vaidinimą, tiek komp. V. Rymavičiaus vadovaujamo choro gražiai išpildytas lietuviškas dainas.

L. R.

Autoriškias Poezijos Vakarais, kurį suruošė poetas Juozas Kėkštas gegužio 21 d. Lietuvių Salėje, Avellanedoje, buvo pirmas tos rūšies įvykis mūsų kolonijoje. Įvedamąjį žodį apie poeto J. Kėkšto gyvenimą ir kūrybą tarė "LAIKO" redaktorius. Sekė paties poeto su dideliu jautrumu paskaityti eilėraščiai, suskirstyti į dvi dalis. Pirmojoje dalyje buvo prieškarinė, kalėjimiška poezija, paimta iš pirmosios eilėraščių knygos, išėjusios 1938 m. "Tokio gyvenimo" vardu, o taip pat dykumų ir fronto poezija. Antrojoje

daly buvo paskaityti eilėraščiai, parašyti plaukiant per Atlantą ir Argentinoje. Pastarieji, su mažomis išimtimis, niekur dar nebuvo spausdinti ir yra paimti iš paruošto spaudai eilėraščių rinkinio "Ramybė man". Vakarais praėjo pakilioj nuotaikoj ir paliko dalyvavusiems gilų ispūdį. Pageidautina, kad toki grynai kultūriniai parengimai rastų vis didesnį susidomėjimą ir atgarsį mūsų kolonijoj.

Poezijos mylėtojas

PIRMASIS O. MILAŠIAUS VARDŲ

DR-JOS POSĖDIS

Birželio 5 d. "LAIKO" skaitykloje įvyko pirmasis Literatūros ir meno mylėtojų Oskaro Milašiaus vardo dr-jos posėdis Pirmąjį referatą apie J. W. Goetę skaitė A. Grauslys.

RETAS KONCERTAS

Birželio 4 d. Lietuvių Salėje Avellanedoje įvyko dvigubas smuikininkės Elenos Kuprevičiūtės ir pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertas. Smuiku buvo temperamentingai išpildyti G. Tartini, J. M. Leclair, B. Budriūno, G. Tartini-Kreisler, W. A. Mozart, N. Paganini ir N. Wieniawski kūriniai. Su nepalyginama technika ir interpretacijos subtilumu pianistas A. Kuprevičius paskambino J. Tallat-Kelpšos, J. Gruodžio, F. Chopino, C. L. Debussy ir Fr. Liszto veikalus. Publikos entuziazmas buvo neaprasomas. Po koncerto buvo suruoštas kuklus priėmimas mūsų žymiųjų muzikos talentų — E. Kuprevičiūtės ir A. Kuprevičiaus — garbei. Be "LAIKO" Garbės Leidėjų ir kai kurių bendradarbių pagerbime dalyvavo ir žymusis Oskaro Milašiaus draugas Lysandras Z. D. Galtier, kuris verčia mūsų didžiojo poeto veikalus į ispanų kalbą.

Teko patirti, kad sekantis A. Kuprevičiaus koncertas įvyks Buenos Aires Odeon teatre birželio 27 d. 21.45 val.

PAVYKĖS MENO VAKARAS

Per Sekmines, birželio 5 d., Lietuvių Salėje Avellanedoje įvyko jaukus meno Vakarai, kuriame su dideliu pasisekimu buvo suvaidintas Jono Vedegio melodramatinis scenos vaizdelis "Tėvynės balsas". Režisavo Šiaulių Teatro aktorius J. Valentinas. Solo dainavo p. Narbutienė, pianu ir akordeonu pirmą kartą griežė Elenutė Deveikytė. Šv. Cecilijos vyrų Choras, komp. V. Rymavičiaus vadovaujamas, padainavo lietuviškų dainų. Tautinius šokius pašoko Aušros Vartų mokyklos mokinės. Vakarą pelnas paskirtas "LAIKO" naudai.

PADOVANOJO O. MILAŠIAUS PORTRETA

Šiomis dienomis kun. A. Grauslys, kuris neperseoniai surengė net du O. Milašiaus minėjimus ir išspausdino "LAIKE" straipsnį apie O. Milašį bei įkūrė jo vardo draugiją, gavo laišką nuo Milašiaus draugo poeto Lysandro Z. D. Galtier su paties Milašiaus 8 dienomis prieš mirtį dedikuotu portretu. L. Z. D. Galtier yra O. Milašiaus dr-jos Paryžiuje narys-kūrėjas ir jos atstovas Argentinoje, paties Milašiaus įgaliotas išversti į ispanų kalbą jo veikalus. Jis maloniai sutiko paskaityti paskaitą Literatūros ir meno mylėtojų draugijoje ir išspausdinti straipsnį apie O. Milašį "LAIKE".

KOMUNIKATAI SPAUDAI

Lietuvos Ministro audiencija pas Urugvajaus Respublikos Vice-Prezidentą.

Š. m. gegužės 2 d. Parlamento rūmuose Lietuvos Ministrą dr. K. Graužinį priėmė Urugvajaus Respublikos Vice-Prezidentas ir Senato Pirmininkas p. César Mayo Gutiérrez.

P. Vice-Prezidentas įdomavosi apie dabartinę padėtį Lietuvoje ir apie lietuvių susiorganizavimą kovai už laisvės atgaivinimą. Smulkiau painformavęs apie Lietuvių tautos žudynes, Lietuvos Ministras įteikė Ponui Vice-Prezidentui žymesnius veikalus apie Lietuvos tragediją. Šiąją progą Ponas Vice-Prezidentas buvo painformuotas ir apie destruktivinę Gabrio-Šacikausko veiklą ir supažindintas su dokumentais apie pastorojo avantiuristinę praeitį.

Audiencija truko pusę valandos ir Ponas Vice-Prezidentas ją užbaigė, reikšdamas Lietuvių Tautai užuojautos ir linkėjimus atgauti laisvę.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS PAAIŠKINIMAS

Ryšy su "Argentinos Lietuvių Balse" kovo mėn. 22 d. numeryje tilpusia korespondencija "Diplomatiška košė" Urugvajuje, Pasiuntinybė prašo paskelbti šitokią jos paaiškinimą:

Lietuvos Ministras nei jo bendradarbiai nesikiša į Urugvajaus Kultūros Draugijos ar kitų draugijų vidaus susitvarkymą, o stengiasi bendradarbiauti su visomis organizacijomis bei visais lietuviais, kurie tik stovi už Nepriklausomos Demokratinės Lietuvos atgavinimą. Toks visada buvo Lietuvos Ministro nusistatymas ir jis nepasikeis.

Be pamato yra daromi priekaišai senam Pasiuntinybės spaudos bendradarbiui p. K. Čibirui esą jis sudaręs nesantaikos sąlygas, lygiai kaip nepamatuoti ir visi bolševikų spaudos skleidžiami, o kitų kartojami neiai dėl didelių atlyginimų. Už savo darbą p. Čibiras gauna kuklų atlyginimą, panašų į fabriko vidutinio tarnautojo atlyginimą, kuris nesiekia nei tiek pežų, kiek komunistai dolerių jam "skiria".

Labai gaila tik, kad korespondentai iš Urugvajaus dažnai kartoja komunistų paleistus gandus ir šmeižtus ir dar juos išpučia. Juo labiau, kad tarp savęs susikivirčiję kai kurie lietuviai ieško užtarimo pas komunistus arba imasi talkininkauti p. Gabrio-Parašaičio avantiuroms. Tokiu būdu jie izoliuojasi nuo lietuvių kovojančios tautos ir Lietuvos Ministro bendradarbiavimas su jais darosi visai neįmanomas.

Montevideo, 1949 m. balandžio mėn. 4 d.

Lietuvos Pasiuntinybė.

ATSIŪSTA PAMINETI

Pranas Tauragnjškis, Kelionė į peklą, Jumoro, politikos ir kritikos pasakėčia iš dabartinių laikų. Buenos Aires 1949 m. vasario 16 d. Knygelė parašyta lengvomis eilėmis ir turi 16 psl. Kaina \$ 1.—

1949 m. birželio 19 d. 9 val. Lietuvių Aušros Vartų Parapijos bažnyčioje bus aukojamos šv. mišios už a.a. aviacijos leitenantą Petrą Skuraską, tragiškai nuo bolševiko kulkos žuvusį 1942 m. birželio mėnesį ir palaidotą Butrimonių kapuose. Visi pažįstamieji ir užjaučiantieji yra kviečiami atvykti pasimelsti už šią jauną auką, kritusią dėl Tėvynės. Šia proga velionies sesutei, p-lei Julijai Skuraskaitei, žinomai mūsų kolenijos prekybininkei, reiškiu gilią užuojautą.

LIET. PARAPIJOS KLEBONAS

UŽUOJAUTA

Nucširdžiai užjaučiame p. Moniką Petronienę, netekusią savo mylimos namytės.

Berisso Gyvojo Rožančiaus B-jos nariai

"LIETUVOS AIDAI"

Lietuviškoji radio valandėlė kiekvieną sekmadienį 8 val. 30 min.

Radio Mitre LR6

Dir. ZEFERINAS JUKNEVIČIUS

F o t o K I K A

LUIS FERSZKO y G. SARMIENTO

Artistas Fotógrafos

Montevideo 482 T. E. 303 Berisso

Pirmaeilis Moterų Grožio Salonas
KIRPYKLA "LA RUBIA"

Savininkė:

ONA KASPARIENĖ

Soler 3441 Bs. Aires T. A. 79, Gómez 2528

RUDOLFO KUREIKIO

LIETUVIŠKA KIRPYKLA

Brasil 796, 4 de Junio (priešais Lietuvių Salę)

**DIPLOMUOTA MODISTĖ
MAGDALENA TUMOSIENĖ**

Priima įvairius sezoninius ir proginius užsakymus

Sarmiento 510

Avellaneda

Jeigu nori pirkti arba parduoti
žemės sklypą (lotą)

bet kokio dydžio ir bet kokioje vietoje kreipkis į

ANTONIO ZIDELIS

J. A. ROCA 1047, HURLINGHAM — F. C. P.
T. E. 655 - 0423

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico, Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecánica y Estampados Matrices de Todas Clases y para Toda Industria

EDUARDO IUSYS

Molinos de Raffo 473 Montevideo
Telefono: 22 53 05

Adolfas Kaušinis

Vienintelis lietuvis Urūgvajuje, turįs Elektros Stoties teises. Atlieka visus elektros įrengimus ir pataisymus. Lietuviams didelė nuolaida.

Velsen 4470 - Telefono 5-23-39 - Montevideo

ALFONSO BARTAŠIŪNO

Metaly liejimo ir apdirbimo Įmonė

Zapican 2789 Montevideo

Telefono: 23 7 48

PRITYRUSI MODISTĖ

ONUTĖ ZUPKIENĖ

Gral. Aguilar 1253 Montevideo

JUOZO SABALIAUSKO

KRAUTUVĖ IR PIENINĖ

Rūgštus ir saldus pienas. Mandagus ir greitas patarnavimas.

Cuba 3968, Cerro, Montevideo.

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIĐŲ
Dirbtuvė – Parduotuvė

Parduodama bovelna, vilnos ir įvairios drobės. Daroma valizoms užvalkalai. Taisomos įvairios minkštos kėdės, daromos gulimos kėdės ir turkiškos lovos.
Kaimos labai prieinamos.

Antanas Šalčiūnas

Juan B. Alberdi 933 T. E. 60-2784
Buenos Aires

Baldų Fabrikas

Gaminami visų rūšių ir stilių baldai

Antanas Girduškas

Savininkas

Hernandarias 1721 Buenos Aires

Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo

Dirbtuvė

Priima įvairius užsakymus

Antanas Barzdžius

Savininkas:

Av. Alvarez Jonte 1657, Bs. Aires. T. E. 59-5248

FOTO EMILJA

ATLIEKAMI ĮVAIRŲ FOTO DARBAI
EMILJA JASIUKYNIENĖ

Savininkė

Nogoya 2969, Villa del Parque. T. E. 50-7319

Batų Dirbtuvė ir Cigarečių Parduotuvė

Gaminami nauji ir taisomi seni batai
JUOZAS ŠNIPAS

Savininkė:

Cabildo 651 — Villa Porvenir — Avellaneda

SIUVYKLA IR PARDUOTUVĖ

Didelis pasirinkimas
JUOZAS KUČINSKAS

Savininkas

Gral. Roca 4700 Avellaneda

DIPLOMUOTA MODISTĖ
DANUTĖ GILVYDIENĖ

Rio Cuarto 3244
Buenos Aires

Didelė ir moderniška moteriškų rūbų
siuvykla

Modas Survila

Darkas atliekamas sąžiningai, meniškai
ir punktualiai

Esmeralda 823 Buenos Aires
T. E. 31-8446

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS "LIT"

Didelis pasirinkimas. Išpildomi įvairūs užsakymai. Pristatome į visas miesto dalis.
Savininkas

Jonas Aukštikalnis

Vienas iš pirmųjų lietuvių, praskynęs kelią
šitai pramonės šakai Argentinoje

Posadas 23, Avellaneda. T.A. 20, Wilde 7831
(aukštuma Av. Mitre 4500)

LIETUVIŠKA VALGYKLA -- RESTORANAS
Skanūs įvairiausių rūšių valgiai. Mandagus
ir greitas patarnavimas.

Savininkas

KAZIMIERAS DUDA

Pedro de Mendoza 2117 T. A. 21 - 2952

FOTO STUDIJA

Fotografijų didinimas. Įvairių rūšių portretų
gaminimas. Fotografuoja švenčių,
vestuvių ir kitas iškilmes
Savininkas

Stanislovas Antanavičius

Av. Pavón 1869 Avellaneda

KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ

Priima įvairius užsakymus. Darbas atlieka-
mas sąžiningai ir gražiai
Savininkas

M. ŠLIKAS

P-je. Blandengues 3015 (altura H. Cortes 650)
Avellaneda

Lietuviška įvairių prekių Krautuvė
Savininkas

JULĖ SKURAUŠKAITĖ

Lietuviai, remkite savo tautiečius, pirkdami
jų prekes!

Brasil 915, kamp. Mendoza Avellaneda

Metalo išdirbinių fabrikas

Gaminama įvairūs varžtai ir bitoki metaliniai išdirbiniai automatinėmis mašinomis ir dideliame kiekyje

Emilija T. de Čekanauskas

Brandzen 2645
T. A. 22 Avellaneda 8535 ir 4258 — Sarandi

MAŠINŲ FABRIKAS

Šaltam metalo apdirbimui

**KNIEDŽIŲ, VARŽTŲ IR VERŽEKLIŲ
FABRIKAS**

Vladas Urbietis

Savininkas:
C. Morón 3596 (Alt. Pavón 3500), Lanús
T. A. 241, Lanus 0116

KĖDŽIŲ FABRIKAS

Atlieka įvairius užsakymus ir pristato į namus. Didelis pasirinkimas.

JUOZAS JUŠKA

Savininkas

R. Gutierrez 1948 - Avellaneda - T. A. 22 - 5137

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS

Dirbamos įvairaus stiliaus stiprios kėdės viešbučiams, kavinėms, raštinėms ir privatiems butams

Kazys Vanagas ir Stasys Šulnis

Savininkai

Quilmes 184, Bs. Aires, T. A. 61, Corrales 4570

VITRINŲ FABRIKAS

Įvairiausi moderniškai įrengimai vaistinėms, drabužių parduotuvėms, barams ir t. t.

Savininkas:

Kazimieras Kaminskas

Trelles 1545-47 Buenos Aires
T. A. 59, Paternal 3675 ir 1918

Didelis Kėdžių Fabrikas

Gaminamos įvairių rūšių kėdės dideliais kiekiais. Darbas atliekamas sąžiningai ir punktualiai

Savininkai:

Šulnis ir Geigas

Chile 765 — Humberto I 1956
T. A. 20 - 9578 Avellaneda

Correo
Argentino
Casa Central

FRANQUEO PAGADO
Concesión No. 4289

TARIFA REDUCIDA
Concesión No. 4015

Registro Nacional de la Prop. Intelectual No. 282140

Geležinių ir bronzinių įvairaus dydžio varžtų (tornillos) metalui veržti fabrikas
Gaminama automatinėmis staklėmis

Inž. Jonas Čekanauskas

Brandzen 2555 - Avellaneda - T. A. 22-9264
T. A. Particular: 22, Avellaneda 7812

Mechaninė dirbtuvė

Veržeklių gamyba. Gaminamos standartizuotos geležinės ir bronzinės veržeklės
Savininkas:

Inž. Jonas Ramanauskas

Anatole France 390, Sarandi, Avellaneda

LIETUVIŠKA DUONOS KEPYKLA 'EUROPA'

Kepama įvairių rūšių lietuviška duona. Parduodama vietoje ir su pristatymu į namus. Priimami užsakymai įvairių švenčių ir iškilnių paruošimui

Jonas Motekūnas

Savininkas

Curupayti 230-32 - Gerli F.C.S. - Avellaneda
T. A. 241, Lanus 0933

Lietuviškas kėdžių fabrikas

Gaminamos tvirtos ir stilingos kėdės pagal užsakymą: viešbučiams, kavinėms, raštinėms, krautuvėms ir privatiems butams

Bronius Eidukonis

Savininkas

Salta 265, Sarandi F.C.S. T. A. 22 - 5461

MECHANINĖ DIRBTUVĖ

Įvairiems darbams. — Įvairiausi pritaikymai, padangų ir stabdžių keitimas. Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai.

J. Sudnius ir D. Reale

Entre Rios 1866, Buenos Aires - T. A. 23-0903